Any V. Núm. 231 - Barcelona, dijous, 6 de juliol de 1933

MIRADOR

SETMANARI DE LITERATURA ART I POLÍTICA

Preu: 30 cèntims - Corts Catalanes, 589 - Tel. 11430 - Subscripció: 3'50 pessetes trimestre

Dia per altre sembla que la Conferència Econòmica Mundial se n'hagi d'anar a rodar.

No hi fa res. Així se'n convocarà una altra.

PERTANY A LA BIBLIOTECA DE L'ATENEU BARCELONÈS

A MIG CAMÍ

GENT D'ARA

En *Ouvert la nuit*, Paul Morand escriu una curiosa *Nuit catalane*. Es veu clar que, a l'època de concebre aquesta mena de poema en prosa, Barcelona s'havia fet famosa per tot Europa amb motiu del procés i execució de Ferrer. *La nuit catalane*, doncs, té com a figura central una dona anarquista, una tal *Remedios*, vídua d'un heroi de la causa, *Esteban Puig*. A través i en funció d'aquest personatge femení, l'ambient d'una Barcelona fantàstica.

Escoltant la caixa dels trons

Hem escrit fantàstica i no pas falsa. Així com tots els escriptors francesos que han parlat de la nostra ciutat la redueixen al Paral·lel i als barris de la dreta del Port, i en treuen una visió que no mena enlloc, Paul Morand, pel camí de la dona anarquista es fica més endins de la nostra ànima collectiva. Es clar que, en detall, cau en errors o en banalitats; obsessionat amb el tòpic andalús (obsessió ben explicable, però; car a la panxa de Barcelona hi cap, còmodament, més gitaneria i flamenquisme que a tots els dominis de Maria Santíssima plegats), dóna massa relleu a unes escenes de toreig, on s'imagina que acut tota la població; hi surt una mica massa sovint allò de l'*âme espagnole*. Però, en canvi, d'altres aparents relliscades, si es miren al fons, no són més que una lliure interpretació d'un aspecte decisiu de la manera d'ésser peculiar dels catalans contemplats de ben a la vora. Volem dir aquesta propensió a l'extravagància sorollosa i al mal gust desenfrenat, amb caigudes d'una monotonia desesperadora. Paul Morand veu una població amb uns carrers centrals plens de cases recargolades i enfarfegades. Tot d'una, com si els arquitectes s'haguessin cansat, ho enllesteixen tot d'una revolada amb unes grans extensions de carrers sense fesomia. Realment, aquesta barreja d'imaginació i prosaisme tradueix l'estat de l'ànima ciutadana cap a començaments de segle.

També el caràcter de la dona anarquista és colpidor. Llegint la descripció tot d'una ens imaginem que, canviada de sexe, escauria com l'anell al dit a més d'un polític dels d'ara. Es tracta d'una testa exaltada, combregant amb les idees més extremades i expressant-les amb una vehemència xocant; però al costat d'això una ànima rublerta d'illusions casolanes. Confessa el seu gust per la bona xocolata dels matins, que es pren vestida d'un *matiné*; pels ocellets dins la gàbia; pel son confortable. Diríem, nosaltres, els catalans, per la «tranquilitat i els bons aliments». Ça com lla, un orador d'extrema esquerra, ja fa uns quants anys, formulà aquest programa, en una famosa gradació retòrica d'un gran efecte:

«No som socialistes — exclamava —; som més. No som comunistes — continuava —; som més. No som anarquistes — prosseguia —; som més. Nosaltres — acabava —, som partidaris de la pau i la tranquilitat universals.»

Tornant a l'heroïna de *la nuit catalane*, resolia aquesta antinòmia del seu caràcter lliurant-se a una tasca revolucionària sense solta; alguns atemptats incoherents, preparats amb l'aquiescència d'uns altres illusos com ella, la pacificaven una mica amb la seva consciència revolucionària, sense interrompre gaire el ritme d'una vida prosaicament sensual.

Aquesta superficialitat, aquesta amable poca-solta, aquesta barreja d'una imaginació quimèrica i bellugadissa amb una naturalesa contenta i vital, tot el gran xaronisme d'aquesta mena de caràcters viu en el personatge d'aquesta *Remedios*, per obra i gràcia de Paul Morand. Però nosaltres li trobaríem molts germans bessons; l'obrerista que es dedica a planejar vagues ridícules i atemptats estúpids, incapaç de tenir una idea del que és la qüestió que ell i els altres maneguen. El polític que va per aquests mons de Déu amb una caixa dels trons per únic equipatge i que es pensa que és molt d'esquerra perquè les engega sense engaltar; el que té un repertori folk-lòric barrejat amb quatre grans paraules que s'arrosseguen pels mítings avençats dels del temps de Riego. L'home que plora i fa plorar. El ciutadà que necessita una mica de xaranga en forma de sarau mitinesc i després és un gran calsasses. Tota aquesta gent que no vol pensar, que no s'hi vol encaparrar, que es torna boja amb els excessos d'imaginació i no vol que les coses li entrin gaire al fons de l'ànima; tota aquesta golafreria de sensacions fàcils, això, això i només, són els mals i els defectes que entrebanquen l'avenç i la construcció de Catalunya.

I si passem a la gent d'ordre, la sorpresa creix. El carnaval hi va per dins. S'assemblen als altres com en un tauler són iguals i distintes les cases negres de les blanques.

Hem de concloure'n que la raça catalana està condemnada a no fer res? No, certament. Aquesta vitalitat poca-solta i pueril anuncia una força encara inexperta, però amb una voluntat i una ambició. I, després, hi ha el passat, garantia d'un esdevenidor. I, finalment, un bell cel, una bella terra i una bella gent. De tot plegat n'ha de sortir el que tothom ambiciona.

Però els pobles, com els individus, quan canvien la veu, fan els seus *galls*. No tingueu por, aquests *galls* polítics que ara ens avergonyeixen, un dia seran àguiles.

Els Díjous — Blancs

Després de fer-se esperar una mica mitjançant una colla de dies amb pluges seguides i completament impròpies d'un temps atmosfèric que vagi d'acord amb el temps que marca el calendari, vetaquí l'estiu, l'autèntica calor estival, tan desitjada i enyorada aquells dies que plovia, i que, dintre ben poc, serà objecte de tots els penjaments i blasmes imaginables, fins a fer desitjar i enyorar l'hivern.

L'estiu és una època que té unes característiques pròpies, perquè la vida i els costums, aquests tres mesos, són ben diferents de la vida i els costums de les altres tres estacions de l'any.

Ara ja som en aquella època de l'estiueig, tan explotada pels costumistes i les publicacions humorístiques. Tothom, sense distinció de classes, es creu obligat a estiuejar, si més no un dia a la setmana en una d'aquestes platges properes. Tots els dilluns o dimarts, els diaris donen compte que a l'estació de França han despatxat tants milers de bitllets. Són per a aquells ciutadans de totes edats, sexe i condicions que envaeixen les platges properes.

Ja els comenceu a veure amb les primeres clarors, vestits de blanc, carregats amb una impedimenta impressionant, mig desafiant els noctàmbuls que rondinen d'un temps en què es fa clar tan aviat i el malhumor dels quals es desvetlla a la vista d'aquella humanitat que sua un optimisme que ningú no sap ben bé què el motiva.

Després d'un curt viatge, amenitzat d'empentes, arribaran a una platja on la densitat és de tres éssers humans per metre quadrat. Ni dintre l'aigua estaran amples. Un amic nostre deia que, en llocs aixi i en diumenge, s'havia de nedar dret, tan espessa està la mar. I vindrà la tornada, amb més empentes i trepitjades i grups descompartits que no pas a l'anada, entremig d'uns braols eixordadors per distreure's. I cada diumenge de cada estiu és igual o pitjor.

Després hi ha aquella altra mena d'estiuejants de torreta, en qualsevol dels pobles que compten amb allò que se'n diu una «colònia», agrupació de gent que s'empesca les coses més desorbitades o més innocents a fi de divertir-se, i de moment no ho arriba a aconseguir. Es més tard, quan en parla a l'hivern, que es queden convençuts d'haver passat un gran estiu, malgrat que cap allà a finals de setembre les xafarderies han fet la seva feina i la colònia acaba dividida en una sèrie de clans hostils entre ells i que els uns envers els altres practiquen totes les formes de la maledicència fins a la difamació més gratuita i espantosa. Mentrestant, els homes de la família estiuegen al tren, llevant-se d'hora, anant-se'n tard al llit, i viatjant carregats de paquets amb objectes absurds.

Però queda una mena de persones, més sensibles al paisatge i a la naturalesa que cap «colonial» de tot l'estiu i que cap banyista diumenger, que han trobat que no hi ha enlloc com Barcelona per estiuejar.

I segurament són aquests els que tenen més raó. — X.

MIRADOR INDISCRET

Sopar a Joan Cortès

Per la tasca d'haver reunit les cent quaranta dues obres que integraven l'exposició organitzada per MIRADOR i titulada *Cent anys de retrat femení en la pintura catalana*, completada amb la publicació d'un Catàleg, uns quants amics han volgut dedicar un sopar a Joan Cortès.

Aquest àpat tindrà lloc demà passat, dissabte, dia 8, a les nou del vespre, a la Maison Dorée. Els tíquets es poden recollir, al preu de vint-i-cinc pessetes, a l'esmentat restaurant, a l'Ateneu Barcelonès, al Círcol Artístic i a MIRADOR.

Males companyies

Conversa a casa d'un conegut polític de Madrid. Un dels interlocutors, és un barceloní del mateix partit. Un altre, un capità de corbeta. El tema, el ministeri de Marina.

— Estaven contents del ministre dimisionari?

— Ja ho crec. No estava preparat per les qüestions del ministeri, però ho suplia amb molt de tacte i de sentit comú—respon l'oficial.

— I el nou, pot dir-me què li sembla?

— Ja veurà..., les característiques semblen les mateixes de l'altre, però...

— Però què?

— El que resulta desagradable d'aquest, són les persones que el visiten.

No hi ha dubte

Un soci, a l'Ateneu Barcelonès, després de molt buscar en un munt de diaris, s'adreça al bibliotecari de torn així:

—He buscat el número de *La Humanitat* corresponent al divendres passat, i no el trobo a la col·lecció.

—Es clar — respon el bibliotecari —; com que el guardem nosaltres a l'armari. Veritat que és aquell número on hi ha l'article de l'Esclasans contra Manuel Brunet?

—No, no és aquest número el que busco, sinó el del dia anterior. Si precisament del número a què vós us referiu n'hi ha tres exemplars a la col·lecció.

—Com! — fa el bibliotecari estranyat —. Tres números, dieu? No pot ser... Ah!, potser sí — afegeix —; els hi deu haver deixat d'amagat el mateix Esclasans.

Les compensacions

Pere Comes, com tots els homes grassos, és un optimista, i aquest optimisme seu s'ha posat novament de manifest amb motiu de la darrera assemblea municipalista, en el programa de la qual hi havia els corresponents banquets, tes, excursions, funció teatral, ball a Belles Arts, etc

En Pere Comes, és clar, no tenia temps per assistir a tantes sessions i a tants actes com hi havia al programa

En Saleta li telefonava diàriament, com a bon secretari i organitzador.

—Comes, us esperem a la sessió d'avui.

—Impossible — deia el nostre regidor —. La feina no em deixa, però amb tot vindré al ball de Belles Arts aquesta nit.

L'endemà En Saleta insistia:

—Comptem amb vós per a presidir l'assemblea.

—De cap manera. M'esperen a tres llocs diferents. Ja vindré demà al banquet.

El dia de Sant Pere, En Comes s'excusava novament.

—Digueu que avui és el meu sant, però tot i això vindré aquesta nit a la funció teatral de Novetats.

El dia de la clausura, el secretari de la Federació de Municipis féu un darrer esforç:

—Espero que avui no mancareu.

—Avui tinc més feina que ahir, però digueu que demà aniré a l'excursió a Núria.

Pedro Rico, l'alcalde de Madrid, un altre gras i un altre optimista, ho comentava joiosament:

—*La verdad es que el chico busca las compensaciones.*

Conseqüència obligada

Dues taules de cafè. Quinze o vint cadires entorn. Més de la meitat d'aquestes, ocupades per personalitats cabdals del grup de l'Esquerra anomenat de *L'Opinió*.

Parla un ciutadà:

—I d'aquest nou Comitè Executiu que ha nascut del Congrés, què creieu que en sortirà?

El més rialler i optimista dels capdavanters d'aquell grup esmentat:

—Home... uns trenta o quaranta temporers.

Tantes precaucions per res

Ningú no ignora el prestigi de què frueix, en el ram de la crítica de boxa, un redactor de *La Publicitat*, Crítias, que fou un dels fundadors i director del malaguanyat *Esport Català*.

Ara, el matx de dissabte dóna oportunitat a recordar un fet de la història de Crítias. S'esdevingué en ocasió d'un dels combats de Paulino als Estats Units. Aquella nit, Crítias era a la impremta del diari esperant el resultat per fer-hi un breu comentari. Però es feia tard i la notícia no venia, perquè arriben tan tard aquestes notícies, que no les pot arreplegar l'edició si vol agafar els primers correus. Crítias, cansat d'esperar, escriví tres quartilles i les donà al redactor de nits:

—Aquí tens tres comentaris sobre el matx de Paulino. Aquest per si perd, aquest altre per si guanya i, finalment, aquest altre per si fa matx nul. Publica el que calgui.

En aquell combat, Paulino fou desqualificat.

El repòrter no té paraula

El nostre company Joan Tomàs, que entre altres coses és corresponsal de l'Associated Press, sabia que el director a Madrid d'aquesta agència, Rex Smith, era a Barcelona acompanyant Ronald Colman. I s'hi va fer trobadís. L'actor de cinema venia de rigorós incògnit i Rex Smith vetllava per conservar-l'hi.

Però vetaquí que el periodista americà hagué de deixar una estona l'actor i el nostre company sols. En ajuntar-s'hi de nou, referint-se a les dificultats d'idioma (Colman parla poc el francès), preguntà:

— Què, heu pogut enraonar gaire?

—Bastant — féu Colman —. El senyor m'ha fet algunes preguntes, i jo les he contestades.

— Ja estem perduts! — exclamà Rex Smith—, perquè jo sóc amic abans que res, i periodista a estones. Però aquest — i assenyalà Tomàs —, aquest és periodista sempre.

I, en efecte, l'endemà, Joan Tomàs, que ja havia convocat un fotògraf i tot, publicava a *La Publicitat* un reportatge sobre Ronald Colman a Barcelona. I aquest passà tot el dia refusant visites, fins que decidí anar-se'n a Sitges, on l'acompanyà Joan Tomàs, completament indultat d'haver mancat a la paraula de no dir res als diaris

El Jardí de Bata

Els nostres lectors saben, per un reportatge de J. E. Bartrina, que els nostres «colonials», quan passen unes setmanes a Barcelona entre dues estades a la Guinea, es reuneixen al Terminus. Perquè s'hi trobin millor, aquest establiment ha guarnit un tros de local amb decoració completament guineana, i no pas exclusivament reservat als «colonials», sinó obert hospitalàriament a tot client que es presenti.

La setmana passada s'inaugurà aquest Jardí de Bata amb un sopar al qual J. E. Bartrina no pogué assistir, malgrat ésser-hi invitat.

Procurà consolar-se'n quan va saber que malgrat les palmeres i els cocos, no s'hi sentia el braolar dels lleons, ni el xiulet de les serps, i que no s'hi menjà cap especialitat de la cuina negra, sinó un civilitzadíssim menú d'allò més europeu.

Però cap dels que assistiren a aquesta inauguració no es vol creure que la resignació del nostre col·laborador sigui sincera.

Espigolant

La Noche, l'òrgan del senyor Pich i Pon, dilluns donava una detallada ressenya de la conferència de J. M.ª Lòpez-Picó que en el seu nom va llegir davant del micròfon de Ràdio Barcelona un membre del Consell directiu de l'Associació de Periodistes.

Ara que *La Noche* ignorava que la conferència no fou llegida per Lòpez-Picó, sinó per l'esmentat periodista, i que, com que va donar-se per ràdio, l'autor no pogué de cap de les maneres ésser *muy aplaudido por la numerosa concurrencia*.

I ara que parlem de *La Noche*.

Dilluns anunciava a dues columnes, donant compte del vol de l'esquadreta de vint-i-quatre hidroavions italians que, sota les ordres del feixistàs Balbo, han emprès el vol cap a Chicago: «*Toman tierra felizmente en Amsterdam*».

Passem pel *felizmente*, perquè *La Noche* es veu que no rebé la notícia que un dels aparells capotà i morí un dels tripulants. Però això d'uns hidroavions que prenen terra... Si fos així, es podien estavellar tots vint-i-quatre.

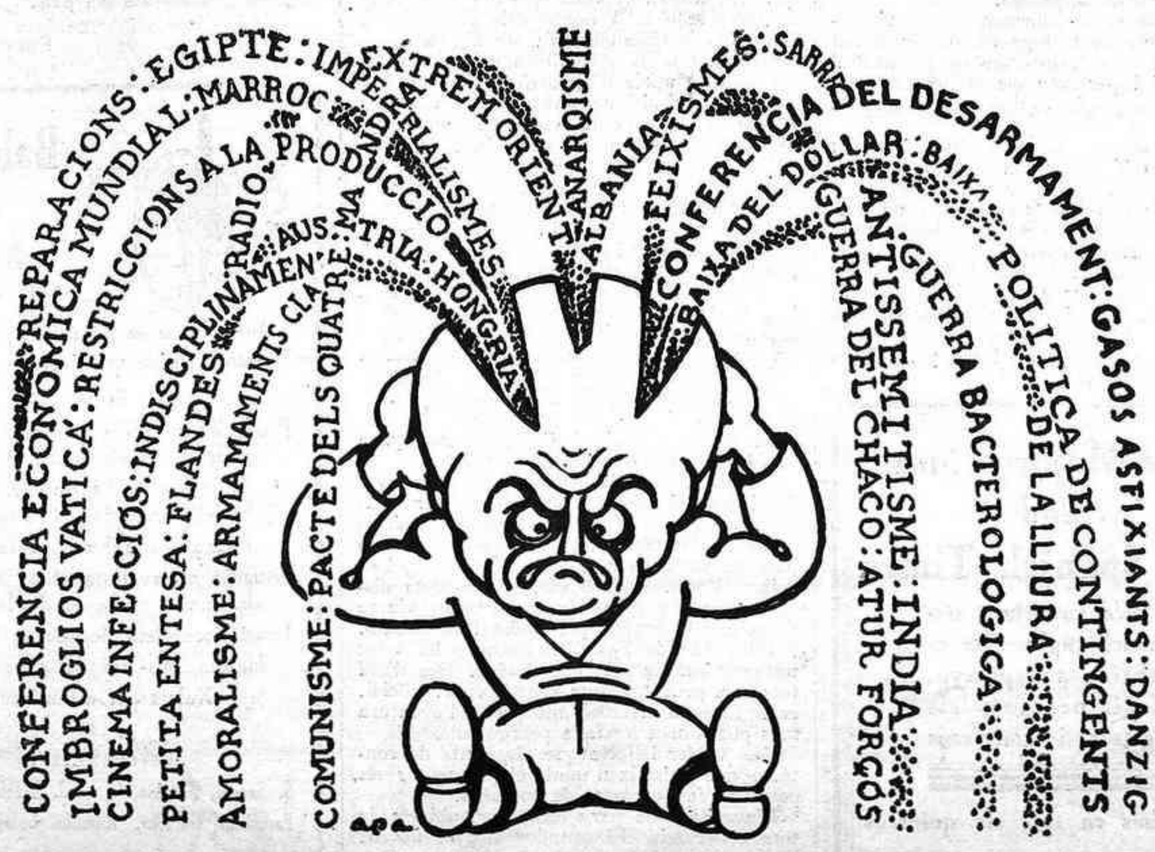

Un europeu de l'any 1933

(c) Ministerio de Cultura 2006

Un home amargat

Després del batibull de l'Ajuntament, sembla que es prepara una època de pau i tranquil·litat que permeti passar l'estiu sense gaires complicacions.

De tot el que ha passat n'ha resultat una sola víctima: el senyor Escofet. El senyor Escofet va seguir els seus companys en llur actitud, completament a remolc, perquè l'home es trobava a gust en la presidència de Proveïments, però ara resulta que és l'únic que s'ha quedat sense càrrec de cap mena, tota vegada que dels seus companys dimissionaris el que menys conserva un parell de presidències, i el pobre senyor Escofet ha quedat de simple vocal. Ara passeja la seva melangia pels passadissos de l'Ajuntament, i fins es tem que perdi aquell color rosat que li dóna un aspecte de terrassà de luxe.

Política i Universitat

Una aspiració de tot bon radical, naturalment, quina ha d'ésser sinó seguir les petges del *caudillo*?

Lerroux va fer la carrera d'advocat quan ja estava cansat de fer d'emperador del Paral·lel. Tothom té fresques en la memòria les seves actuacions acadèmiques.

Una vegada que s'havia d'examinar a la Universitat de València, no comparegué en ésser cridat. La cosa no s'havia dut prou amagada i l'aula estava plena de gom a gom d'un públic tafaner. Més tard, Lerroux obtingué el títol d'advocat a la petita i arreconada Universitat de La Laguna, a les Canàries.

Aquest juny darrer, dos deixebles del *caudillo* esdevingueren deixebles de la nostra Universitat. Debutaren a la Facultat de Dret un tinent d'alcalde i un regidor, ambdós radicals: els senyors Jesús Ulled i Ruiz Porlán.

* * *

El senyor Jesús Ulled, amb un coratge que fóra injust no remarcar, es matriculà de *dinou* assignatures, és a dir, de totes, absolutament totes les de la carrera d'advocat.

Segurament el senyor Ulled hauria acomplert notabilíssimes perfomances, si no fos que es va encallar a la primera assignatura. Deixant de banda tot eufemisme, direm que fou suspès d'Història del Dret, assignatura sense tenir aprovada la qual hom ja quasi no es pot examinar de cap altra. És a dir, és una assignatura *clau*.

D'antuvi, el senyor Jesús Ulled havia procurat ésser el darrer de la llista, a fi de poder enfrontar-se amb el tribunal amb la menor quantitat de públic possible a l'aula.

Assegut al banquet, abans que li adrecessin cap pregunta, l'home va explicar, amb veu potent i clara, que a causa de les seves múltiples activitats públiques i polítiques en pro de la República, la seva consolidació, de l'Estatut i dels interessos de la nostra ciutat i del nostre poble, no anava tan preparat com hauria volgut. El professor, si fa o no fa, va dir:

—Bé, a veure, doncs, si ens diu alguna cosa del *Consolat de Mar*.

L'alumne:

—El *Consolat de Mar*... m... m... el *Consolat de Mar*... m... m... m...

Novament el professor:

—Mirarem si, almenys, sap alguna cosa de Dret castellà. Les *Partidas*?

—*Las «Partidas» de Alfonso X el Sabio es un códice... es un códice que... que... que...*

(Aquests punts suspensius són els impenetrables silencis que seguiren a les altres preguntes posteriors a les apuntades.)

* * *

Encara que el regidor senyor Ruiz Porlán fou més afortunat—aprovà un bon parellet d'assignatures—, tampoc escapà d'ensopegar mortalment en una assignatura de primer any, incompatible amb quasi totes les d'anys posteriors.

Prou el catedràtic li llençava cables i més cables. Res; Ruiz Porlán no pogué surar.

—Què entenien els romans per usdefruit?

—Usdefruit és quan un té dret a una casa...

—Vostè, senyor Ruiz, no recorda allò de *ius in re alieno*?

—...!

—Home, home, senyor Ruiz... ho lamento sincerament...

El cas és que degut a aquest fet, lamentable per als esmentats radicals, hom ha pogut veure clarament que si bé als regidors els regalen passis de tramvia i d'autòmnibus, encara no els regalen títols d'advocat.

* * *

Aquest pas, una mica accidentat, dels regidors radicals per la Universitat ha estat bastant divulgat. El que no és tan sabut és que mentre s'examinaven, hi havia, no deixant-se veure gaire, no menys que el senyor Joan Estelrich, amb les seves paperetes d'examen a la butxaca.

Féu com Lerroux a València. No es presentà. L'examen dels polítics radicals li serví de saludable avís. Veié que la cosa no anava pas massa fina i la seva ombra desaparegué tan discretament com havia entrat.

La llei agrària i un alcalde

L'occitanista Bulart i Rialp explicava l'altre dia, tot prenent l'aperitiu en un restaurant de la Rambla, que dies enrera a l'alcalde de Pobla de Lillet li fou sollicitat permís per tal que autoritzés la processó de Corpus. L'home va accedir-hi a contracor, però en sentir els càntics litúrgics sota el balcó de casa seva, sortí enfora i digué:

—I per això serveix la llei agrària!

Ara que el conspicu occitanista aprofitava l'avinentesa per dir que ell havia anat a Pobla de Lillet a donar una conferència que fou molt aplaudida.

Encara el Cens de Professors

Heus aquí una altra anècdota sobre el Cens de Professors de Llengua Catalana, originada pel fet de no haver rebut encara cap certificat acreditatiu els que reeixiren en les proves a què foren sotmesos.

L'aprovat professor Josep Tejero fou requerit per un cercle de cultura d'una important ciutat catalana, per tal de donar-hi un curs de gramàtica. El president de l'entitat, volent-se assegurar que el mestre era bo i autoritzat, li demanà si posseïa el títol corresponent.

Josep Tejero respongué afirmativament. El president, però, no en tenia prou amb la resposta; volia veure el títol.

L'aprovat professor es tragué la cartera i de dins en llevà un retall de diari. Tot mostrant-l'hi, li digué:

—Tingui, veu? Es «això», el títol.

ESTRENYENT LLAÇOS

Ens visiten el port de Barcelona

Els conspicus membres de l'Association des Grands Ports Français es feren càrrec immediatament que el port de Barcelona a les quatre de la tarda només usa uns colors molt diluïts que li donen un aspecte d'aquarella de principiant.

En aquesta mateixa hora a Marsella i a Hamburg tot es fa a base dels tons més tràgics de la paleta i entre els sorolls més imponents.

Per això, per aquest nou viure, els senyors de l'Association circulaven pel moll de l'Estació Marítima en un estat propens al lirisme, construint-se en poses truculents i remenant la cua furiosament entre les amistats, com uns vulgars coterranis nostres. Aquest estol de l'Association feia un gran efecte coactiu. Hi ha ex-ministres, ex-diputats, diputats en actiu, senadors, grans enginyers, botins blancs, perles a la corbata, bombins a desdir i pantalons de *corte*.

«Un senyor negre imponent»

La nostra modèstia i humilitat al costat d'aquesta companyia ens feia quedar com uns pobres esperitats que els anàvem a ventar les mosques.

El port els va rebre bé. Hi havia en l'aire aquell ressò de treball endormiscat, un cric-crac esporàdic de grua, el mot inintelligible d'un suec, el panteix d'una màquina de bord i en un recó invisible el crit esgarrapat d'un mariner que cantava flamenc amb una convicció fantàstica.

A tot això ajunteu-hi les monografies que sobre Espanya guarden les tendes interiors de l'Estació i tindreu el total dels allicients de la bona rebuda, després de posar-hi el sol i el cel blau, grans puntals pel xovinisme.

Mentre s'organitzava la comitiva oficial i venia el senyor Ribé, els visitants es lliuraven a la correspondència. Trametien a les famílies els més tendres i delicats records darrera un *pase* de Belmonte i feia l'efecte que es miraven amb més illusió la tauromàquia que la lectura de l'amor familiar.

Adhuc en reproducció fotogràfica la corrida encomana un esperit olla. Tot fou mirar els vestits lluents dels toreros i les taques de sang per terra, que ja l'enginyeria perdia posicions. En molts ulls s'advertia una febreta que podia acabar ben bé baratant la regla de càlcul per una banderilla autèntica.

Es distingia en aquest sentit un personatge negre. Un senyor negre imponent, que resultà ésser un senador de colònies. En un moment extra-oficial, que quasi tothom badava, s'acostà a la venedora de postals:

—*Tu es très jolie!*

La interfecta no sabia de què anava. Aleshores, davant de testimonis, el negre s'hagué d'explicar. Senyalà amb el seu dit mig despintat la perifèria de la seva cara i repetí els mots davant una rialleta general i l'enrojolament de la mossa.

La situació es va allargar, quedà violenta, els toreros es bellugaven nerviosament a les mans dels hostes fins que entrà el senyor Ribé i per sota els bigotis de granader explicà que la «golondrina» estava a punt.

En sortir de nou al moll, dintre l'esperit dels associats hi havia una engruna de malícia disseminada i la sensació d'haver afegit a la llista de les picades de l'amor un embrió d'aventura, mentre tots els voltants s'anaven amarant d'eurítmia colorística i es velaven amb polsim de blauet.

El moment d'anar a la «golondrina» fou espectacular. Per davant de l'embarcació s'escapava el *Virgilio* llisquent com un peix i contribuïa a fer del total un port d'una importància enorme.

La «golondrina» especial semblava un drac fracassat de doble boca que se'ns anava empassant barrejats amb els prohoms rebent uns discrets copets de màquines de retratar per tots els llocs imaginables.

Vàrem descobrir un sòsias de Puig i Cadafalc i un altre d'Amletto Novelli.

Nosaltres, que sempre hem tingut una consideració especial envers tals persones i sempre ens ha mogut un sentiment col·lecionista, ja vàrem considerar el viatge salvat.

Aquest consistia en un minuciós recorregut per totes les dàrsenes. On hi havia un pam d'aigua desocupat, allí es dirigia la «golondrina» carregada de personalitats.

L'amabilitat regnant en el port encomanava un ritme de lentitud i d'ingravidesa, al somriure tothom hi posava la seva més dolça expressió.

El senador negre, a proa, parlava en grup, amb una gran vivacitat. Hi havia moments que semblava ballar uns *llanceros*.

Un senyor amb totes les traces antropomètriques d'ésser un enginyer de categoria, ens va demanar una insignificància sobre el nostre port. L'inesperat de la pregunta ens féu respondre irònicament:

—Perdoni, però no ho sé. Avui és la primera vegada que veig el port.

Es veu que li vaig promoure una compassió tan immensa que un pas darrera un altre es va escapolir i ja no hi va haver manera de trobar-me'l al costat.

No obstant, sempre que de lluny ens creuàvem la mirada, ell sempre ho feia amb una expressió d'enginyer desolat davant un logaritme impossible i en moltes ocasions hi barrejava com una admiració zoològica.

I en el fons, en la meva resposta hi havia quelcom de raó. Al port la majoria de barcelonins només hi hem anat per a passejar-hi el primer amor i el darrer romanticisme.

L'objectiu dels associats era una detinguda visita als molls. Doncs bé, el que menys feren fou mirar-se'ls. Es lliuraven en petits grups a comentaris diversos; quan venia alguna cosa interessant es movien una mica, deixant l'expressió per un instant i es miraven l'objecte amb ulls de peix.

El port s'anava estirant, oferint aspectes mai vistos. Els molls de la Barceloneta adquirien un endolciment. El blau marítim i el de l'espai feien un sandvitx amb la pedra, entre gris i or vell, deliciós. L'eufonia francesa es juntava amb l'epilèptica fisiologia de la «golondrina», que donava un so somort i intermitent de ferros i pistons biològics.

A l'altra banda, el factor mnemotècnic que constitueix el veler excellia en efectes de totes menes. A honor dels visitants, el veler (que a Catalunya vol dir alguna cosa) destil·lava tota la seva literatura, oferia l'olor de la primícia d'un arròs i tenia un balanceig sensual que davant dels visitants prenia un caràcter de coqueteria internacional i de voluptuositat cosmopolita.

Els altres molls que venien, tots eren plens igualment d'una substància espessa i real. Aixecaven una curiositat fora de mida la parada de cacauets amb l'home mig de mar que l'explotava, el pescador matusalèmic, el nedador completament despullat...

De cop i volta a la banda d'estribor hi hagué gran moviment, tots els homes s'inclinaren. Pensàrem que estàvem passant per un punt que despertava un interès tècnic.

Res d'això. Passava una senyoreta dintre un esquif somrient als visitants del port de Barcelona.

El doble de Puig i Cadafalc ensenyava una doble filera de dents blanques.

La remadora feia bonic. El jersei vermell de síndria, el cabell color platí, la carn molt bronzejada i el blau i el blanc de l'aigua feien una nota de color sensacional. Això passava en l'estela que deixava la «golondrina» i tota la seva càrrega abocada discretament a popa devia semblar un viatge de col·legials frenats per l'edat i la ciència.

La punta de l'escollera sempre ha estat un punt emotiu pels barcelonins. Des d'allí tots hem pensat alguna vegada en el suïcidi, en la filosofia macrocòsmica, o en l'aventura més puerilment agafada pels cabells.

Ens va fer l'efecte que els punts de contacte que existeixen amb els francesos els permetia fer-se càrrec de tot això.

L'avançada de terra ferma fou objecte de tots els elogis. El senador negre, abocat barroerament a la barana de ciment armat, semblava un Otello absort, pensant-ne alguna per fer la santíssima a Desdèmona.

En aquesta punta d'escullera tot agafa un efecte purificat i apostòlic. Es veu l'extensió del mar poblat de petites veles, com en una postal italiana, el pescador *cartagenero* que es baralla sorrut amb la vida del peix, la costa que es perd entre un color propi de costa, siena clara i grisos verds d'herbes humides. La ciutat és com una litografia posada a assecar, el morir del sol li treu l'efectisme i queda amb una punta de rosa al campanar, una mineral boira al Tibidabo, el blau embrutat del fons del cel i un gris epidèrmic que s'estira com un pop per sobre els terrats de les cases.

Tot això tan solemnial s'adapta interiorment amb una força imperiosa i per fora ho fa amb un tacte tan refinat com una samarreta de seda.

Els francesos ho comprengueren així i es voltaren d'un respecte i un silenci que només trencaven per a dir aquelles frases d'apologia que empaqueten en una religiositat transcendental.

Sigui com sigui, aquesta visita a l'escullera serví com a sedant i la resta del viatge interport es féu amb més consciència. Un visitant parlava dels fonaments del trencaones. Tot anava bé.

L'alineació de casetes lacustres, on semblen fer-se les més tèrboles elucubracions per a produir el musclo, passaven en una filera simètrica oferint l'anàrquic ordre en la numeració com a producte de bromes nocturnes que porten a cap els mariscos arrapats al cordó umbilical que els aguanta.

Tot això fa una mica d'olor de murcià i vàrem tenir una alegria inoblidable en sentir-ho dir així per un excursionista francès que es veu que està informat de les infiltracions ètniques.

En el moment que el sol va rebaixar el corrent vàrem mirar el pròxim lunch com una deslliurança.

Aquesta idea era general, així ho feia suposar la interessada cara de tothom en sentir la primera nota de jazz que s'escapava del casino. L'aristocràcia que hi ballava es va espantar.

Varen venir els brindis. Un senyor que diu que havia estat ministre enfocà una emoció tan gran que tothom s'apressà a acabar-se el plat per por dels plors que venien i amb ells l'aerofàgia segura.

Per aquella llei de contrastos que sempre vigila, el doctor Aguadé s'hagué d'asseure al costat del negre. Feia feredat. Enllestien la vianda entre una conversa meridional ilustrada amb gestos ràpids i esquematitzats mentre en el saló es perfilaven les possibilitats d'altres oradors.

Aquests darrers discursos, però, sempre reprenen i contribueixen a una mala digestió. Per això els abandonàrem.

«En sortir altre cop al panorama dels molls»

En sortir altre cop al panorama dels molls, feia l'efecte que havien agafat pretensions.

Les angúnies dels primers llums hi donaven un caient més cosmopolita, Montjuïc s'anava retallant sinistrament, i d'un incognit recó de moll en sortia el crit tuberculós d'un vaixell desamarrant-se.

Era l'hora que el port es fa escenogràfic i es prepara per a rebre els versos dels sentimentals enamorats del país.

ENRIC F. GUAL

The Majorca Sun
and
The Spanish Times
El més important setmanari anglès que es publica a Espanya. Llegit per tots els anglesos i americans
25 cèntims en tots els quioscos

Balneari de Cardó
(Província de Tarragona)

Altura: 650 metres sobre el nivell del mar
Temporada oficial: 15 de juny al 30 setembre

Prodigiosos aigües, les més nitrogenades i arsenicals d'Espanya.
Malalties dels bronquis, pell, budells, neurosis i diabetis.
Estació ideal dels infants.
Situació meravellosa, clima sec, establiment rodejat de bosc.
Pensió completa des de 15 pessetes.
Habitacions des de 4 pessetes.
Xalets per a famílies.

REFERÈNCIES:
S. Samsó, Petxina, 3, pral.-Telèfon 18235
Farmàcia Garreta, Rambla Catalunya, 89

L'APERITIU

Ferran Agulló. — La primera vegada que vaig veure Ferran Agulló, jo deuria tenir vuit o nou anys; era en una vetllada literària vagament o absolutament catòlica a la qual em va dur el meu pare. Ferran Agulló hi va llegir uns versos; jo sabia que era un senyor que escrivia a *La Veu de Catalunya* i que era Mestre en Gai Saber. Ferran Agulló aleshores era més aviat ple i vermell, amb un gran bigoti negre, i duia un coll fort d'aletes de proporcions gairebé germàniques. Quan bastants anys més tard vaig conèixer i vaig ésser un bon amic de l'Agulló, l'home havia canviat considerablement. La imatge de l'Agulló d'aleshores tenia ja totes les característiques d'aquest home tan profundament humà que els anys, les malalties i els treballs de la vida acabaren definitivament el dia 2 del mes que som.

Amb Ferran Agulló desapareix del nostre món una de les figures més típicament representatives de la història d'aquests darrers trenta anys. Ell, poeta romàntic, una mica de mentalitat bohèmia, castigat i ensenyat per totes les unglades de la vida, es pot dir que era la representació més realista i més autèntica d'aquell catalanisme que ha influït tant en la formació de la consciència actual. Si Prat, si Cambó, si Duran i Ventosa representen els moments gloriosos i patètics de la Lliga, Ferran Agulló representa el treball constant, la feina difícil i dolenta de fer, la continuïtat abnegada, representa aquesta feina del secretari, de l'home que està entre bastidors, que no porta mai la corona de llorer al cap, però que amb la traça, la malícia, el seny i l'experiència, és ell qui moltes vegades evita que la corona de llorer no voli del cap dels altres.

La cosa més simpàtica d'Agulló fou la seva complexa i autèntica humanitat, aquella comprensiva humanitat de Terenci, que és tan a la vora de la glòria com de la servitud i la misèria. Agulló ha estat durant molts anys la persona providencial del catalanisme. Els seus articles — infinits articles! — han interpretat tot allò que hi havia de més desinteressat i de més noble en el complex utilitari, i en general poc després, de la burgesia del nostre país. Agulló, astut coneixedor de la gent, però tendrament romàntic i gairebé sempre amb el cor a la mà, ha dit als lectors de *La Veu* tot el que s'ha de dir en el moment líric, en el moment apassionat i sobretot en el voluptuós moment de la digestió, quan els pares de família que tenen alguna cosa per perdre es senten deliciosament acariciats per les idees de l'estómac i la pàtria. L'habilitat i el talent de l'Agulló havien contribuït a conquistar pel catalanisme — en tots sentits — moltíssimes d'aquestes ànimes poc inflamables i intensament devotes dels llibres de caixa. Les campanyes de la Lliga i tota la importantíssima tasca que ha fet el catalanisme de dreta des del doctor Robert fins a la Dictadura, ha de concedir almenys un cinquanta per cent del seu èxit al treball de l'Agulló. A l'home que des de la secretaria de la Lliga ha fet les meravelloses filigranes del cens electoral, que ha dirigit les lluites, i pràctic en tots els malabarismes de les votacions, ha aguantat el foc en el diari, al carrer i a les urnes.

Un dia jo li deia, no fa pas gaire temps, que fóra interessantíssim per tots unes memòries polítiques de la seva llarga i continuada gestió. Ell s'excusava amb la feina, amb els anys i amb les xacres. Pobre Agulló! Jo li deia que podria dictar les seves memòries a un secretari, convençut que aquestes memòries tindrien un valor humà i polític inapreciables. Perquè ningú no sap i ningú no pot dir les coses que l'Agulló coneixia d'una manera directa i vivíssima. Ningú com ell no podria llegar al seu país un document tan ple de color i de sorpresa, com haurien estat aquestes memòries, que decididament no s'han escrit. Era tot el funcionament visceral, amb les tares i els encerts, amb el que tingués d'aguda experiència, d'aquest cas que hem vist créixer i madurar que és el catalanisme des del desastre de Cuba fins la caiguda de la monarquia. Es això precisament el que jo demanava a Ferran Agulló, convençut com estic que ell era l'únic home capaç d'explicar-ho d'una manera noble i sincera, i amb un coneixement exacte.

La gent té una idea una mica falsa de la labor maquiavèlica de l'Agulló des de la secretaria de la Lliga. Ell era un catalanista autèntic, com n'hi ha pocs, i era un apassionat, gairebé amb un apassionament d'infant, de totes les coses de Catalunya. I l'Agulló per damunt de tot era un romàntic. L'última vegada que vaig parlar amb ell va ésser en el sopar dels Jocs Florals d'aquest any. Agulló hi va llegir una poesia escrita amb la sinceritat i la bona fe d'un xicot de vint anys. Era una poesia que cantava l'amor, les fruites fresques, el vi generós i la rialla de la joventut. El pobre Agulló, una mica espectral ja, volia posar en els seus llavis ja inhàbils i en el tremolar senil de la seva mà, una optimista afirmació anacreòntica. I així era sempre, fins en els moments que les seves malalties el tenien més acorralat i més ple de privacions. Un home que es barallava amb el destí i no volia renunciar a la joventut de la seva ànima.

Agulló era un gironí, de la més pura tradició catalana; era un llaminer i un gran entès de la bona cuina com els antics doctors en teologia i les autèntiques senyores del nostre país que ja s'han acabat per sempre. Havia après moltes coses en els llibres, però la majoria de la seva ciència l'havia adquirida en els cafès, en els aldarulls de la plaça, i en tots aquells recons de la vida privada on es senten molt al viu les implacables garrotades de la sort.

Amb aquest simpàtic i venerable amic, se n'ha anat al cementiri una part molt viva, molt interessant i molt barcelonina de la història de Catalunya.

JOSEP MARIA DE SAGARRA

GUTEMBERG, S. A.
Maquinària, Tipus, Filetatge de bronze, Tintes i Utillatge per les
Arts Gràfiques
Agullers, 1 i Via Laietana, 4
Tel. 15524 - BARCELONA

(c) Ministerio de Cultura 2006

QÜESTIONS PER RESOLDRE

L'aïllada Vall d'Aran

Fa unes quantes setmanes, la ràdio innovà que havia quedat oberta al trànsit la carretera del Port de la Bonaigua, única comunicació actual de la Vall d'Aran amb la Península, que cada any resta interceptada per les neus des d'octubre fins a maig o juny. Els diaris, per altra banda, han dit que es gestiona prop del govern de Madrid d'obtenir la continuació de les obres de la foradada de Viella, que ha de posar en comunicació durant tot l'any la Vall amb la resta d'Espanya.

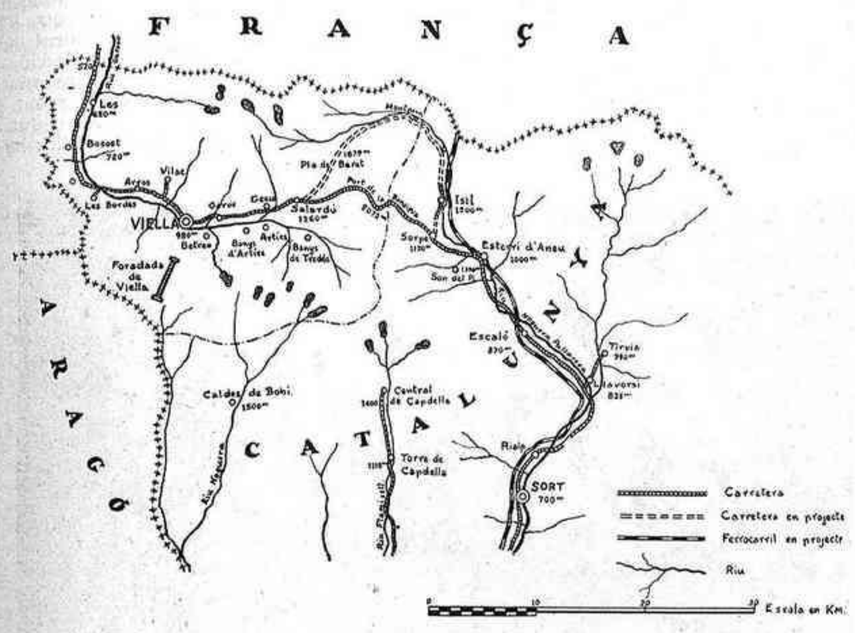

Les comunicacions amb la Vall d'Aran

Les dificultats de comunicació entre la Vall d'Aran i Catalunya provenen principalment del fet que la Vall està situada topogràficament al costat de França, és a dir es troba al vessant nord dels Pireneus, les aigües del qual s'escorren cap a la banda de la veïna república. Així el Garona, que neix als estanys de Saburedo, després de regar gairebé tota la Vall, entra a França per desembocar a l'Altàntic. Això fa que les comunicacions amb aquesta darrera nació siguin còmodes i fàcils.

Pel contrari, pel costat de Catalunya l'única comunicació fins ara és la carretera que des de Balaguer, passant per Tremp, Sort i Esterri d'Aneu, travessa la Vall d'Aran fins a la frontera francesa. Però aquesta ruta, com hem dit, ha de guanyar la gran serralada pirenenca per un coll a gran alçària tancat la major part de l'any.

Això obstrueix en gran manera el desenvolupament normal de la Vall i és verament lamentable que l'escassetat de vies de comunicació deixi improductives importants fonts de riquesa que abunden en aquella comarca. Cal tenir en compte que en el territori aranès les altituds varien entre 580 metres a Pont de Rei, que és el lloc més baix, i 2,985 metres al pic de Mulleres, que és la cota més elevada. Existeixen, doncs, en una regió tan reduïda, diferències d'altitud de més de 2,400 metres que originen diversitats de climes i de produccions.

Els governs espanyols no s'han preocupat pas poc ni gaire d'impulsar les nombroses riqueses naturals de la Vall, cosa que hauria afavorit tant la Vall com l'Estat mateix. Per aquesta causa els aranesos s'han vist obligats a emigrar de la seva admirable comarca i dirigir-se cap a França i la població, que havia arribat a comptar amb més de 11,000 habitants, és solament avui de prop de 8,000.

Entre les principals riqueses de la Vall d'Aran, cal esmentar el bestiar, la fusta — que proporcionaria també abundant primera matèria per a la fabricació de paper — i els jaciments metallífers, encara que les mines en activitat són escasses per les dificultats d'explotació. De tot això, els mitjans actuals de comunicació no en permeten la col·locació en els nostres mercats en condicions favorables. A remarcar també la gran riquesa hidràulica, que tant pot influir en el futur desenrotllament de la regió aranesa.

Finalment, el turisme podria ésser també una font ben important d'ingressos per al país durant tot l'any, ja que reuneix condicions naturals similars, si no superiors, a les d'altres contrades d'alta muntanya de renom universal, sense oblidar els banys medicinals de Tredós, Arties i Les.

Es clar que per impulsar degudament aquestes fonts de riquesa de la Vall, cal millorar les vies de comunicació que la uneixen amb la Península, que avui consisteixen en una única i difícil carretera, accessible només *uns cinc mesos l'any*! El problema de les comunicacions de la Vall d'Aran està íntimament lligat amb el de les altres terres lleidatanes immediates, ja que cal recordar que les contrades de la part alta de la província de Lleida són les més mancades de comunicacions, reduïdes gairebé sempre a camins de ferradura.

La foradada de Viella de què ara torna a parlar-se, no és altra cosa que el cèlebre *Túnel de Alfonso XIII*, la construcció del qual fou impulsada durant la Dictadura. Quasi en cada viatge que feia el dictador a Catalunya, es comprenia una excursió a la formosa vall. No hi ha dubte que l'acabament d'aquesta obra milloraria quelcom les comunicacions de la Vall amb la Península, sempre però que es complementés amb una xarxa de carreteres secundàries avui inexistents, la construcció de les quals seria ben costosa. Però, per altra banda, encara que amb la foradada de Viella la comarca aranesa podria relacionar-se amb Espanya durant tot l'any, les comunicacions seguirien essent difícils, ja que restaria igualment allunyada de la xarxa de ferrocarrils. Des del punt de vista català, aquesta via de comunicació seria també ben poc interessant. I si l'únic fi cercat en renuar aquella obra és donar feina als obrers de la Vall, que travessen una situació anguniosa, el mateix podria obtenir-se amb qualsevulla de les altres obres de major interès de què parlem més avall.

Potser el més necessari de moment, per a evitar l'isolament en què es troba la Vall, fóra construir una foradada per sota del Port de la Bonaigua en l'indret on les condicions topogràfiques aconsellessin. Aquesta obra hauria d'ésser establerta amb els desnivells propis per a poder establir-hi quan fos possible un ferrocarril elèctric, aspiració màxima de tots els aranesos. No creiem que la foradada pogués ésser molt més dificultosa que per la banda de Viella, i en canvi la utilitat i possibilitats econòmiques serien enormement més grans.

Hi ha en primer lloc el f. c. en construcció del Noguera-Pallaresa o de Lleida a la frontera francesa passant per Tremp, Pobla de Segur i Esterri d'Aneu, del qual podria estar la vall a uns 20 quilòmetres de bona carretera i que constituiria indubtablement la veritable solució per l'expansió d'Aran i l'explotació de les seves nombroses riqueses naturals. Aquest ferrocarril, pel traçat del qual pot veure's la seva gran importància, ja que travessa gairebé totes les terres lleidatanes amb un recorregut de 161 quilòmetres, des de Lleida fins a la foradada internacional, enllaçant amb el ferrocarril francès de Saint-Girons, seria la solució ideal no solament per la comarca de Viella, sinó per tota la part alta de la província si es completés amb una bona xarxa de carreteres secundàries. La seva construcció, actualment, es troba relativament avançada, ja que es treballava no fa molt de temps entre Tremp i Pobla de Segur.

Aleshores, amb la comunicació ferrada a Lleida i la carretera d'Esterri a Salardú i Viella, quedaria de fet incorporada la Vall a Catalunya, permetent l'explotació dels productes del seu subsòl i el desenvolupament d'indústries que es troben en estat latent.

Per completar les comunicacions, caldria una sèrie de carreteres secundàries. Entre elles, té una importància excepcional la projectada que a Esterri es deriva de la principal, passa per Isil, Alòs, ascendeix per les valls del Noguera-Pallaresa i de Montgarri i comunica amb Salardú després de travessar el Pla de Beret i ascendir a la collada de Beret, a 1860 metres, des d'on es distingeix un panorama magnífic amb la visió de les Muntanyes Maleïdes i diversos llacs. Si aquesta ruta es realitzava obriria noves perspectives a les relacions comercials i al turisme entre la Vall d'Aran i la resta de Catalunya. Permetria fer el recorregut de la Vall entrant pel port de la Bonaigua i sortint pel de Beret o en sentit contrari. El traçat d'aquesta carretera, ja construïda en algun tros entre Esterri i Isil, passa per les vores del Noguera-Pallaresa i per pobles tan interessants pel turista i l'arqueòleg com Sorpe, Isàbarre, Boren, Isil, Alòs, el darrer poble del Pallars tocant ja a França. Ja dins el territori d'Aran trobaríem Montgarri, i, com hem dit, a Salardú s'ajuntaria amb la carretera actual que davalla del port de la Bonaigua.

També s'ha parlat alguna vegada de la carretera a la Vall per Son del Pi, port de la Ratera i Banys de Tredós, que permetria també, ensems que millorar les comunicacions amb la Vall d'Aran, obrir noves perspectives turístiques així com facilitar el desenvolupament de pobles d'un i altre costat de la serra que han de viure avui una vida migrada degut a llur isolament.

Un de tants pobles que en aquelles regions de Catalunya es troben en aquestes condicions és l'anomenat Son del Pi, situat a prop dels 1,400 metres d'alçada, que tot i trobar-se només a uns 4 quilòmetres damunt d'Esterri, està avui gairebé isolat i solament rep el correu un parell de cops la setmana degut a la dificultat de comunicacions. I com aquest són a dotzenes els pobles dins i fora de la Vall que millorarien enormement llurs condicions de vida amb la creació d'una bona xarxa de vies secundàries comunicant amb un ferrocarril que els posés en connexió amb la resta del país.

Cal doncs, no hi ha pas dubte, millorar les vies de comunicació d'aquelles terres abandonades, però primer que res cal acabar amb l'isolament vergonyós a què es troba reduïda cada any la Vall d'Aran de tardor a primavera. Però l'obra a fer en aquest sentit deu ésser apropant la Vall a Catalunya, no pas separant-la definitivament d'aquesta, com fóra realment si les comunicacions s'orientessin prescindint de les necessitats de la nostra terra. Tant per Catalunya com per la Vall mateixa, s'imposa orientar les comunicacions amb aquesta de cara a les contrades lleidatanes i al futur ferrocarril del Noguera-Pallaresa.

DAVID B. ALOY

PRATS BARRETER • FIVELLER, 29 • JULIOL I AGOST TANCARA de 1½ a 3½

Mirant a fora

Lapsus significatiu

Des de la seva tribuna habitual de L'Action Française, *Léon Daudet sostenia fa pocs dies que Hitler realitzava les idees de Nietzsche. En efecte, la supremacia de la raçaària, el menyspreu als jueus, l'anticristianisme són idees nietzscheanes, però amb una diferència essencial: el talent i la cultura, que no semblen pas el patrimoni de l'ex-tinyaire austríac.*

Però Daudet cometia un lapsus inconscient, que li ha fet remarcar un pamfletaire vienès, Anton Kuh. El pamfletaire francès posava entre les idees nietzscheanes el capgirament de tots els valors, i el transcrivia en alemany: Unterwertung aller Werte, *paraules que no volen dir el que Daudet creu, sinó «sotaestimació de tots els valors».*

El lapsus, evidentment, expressa ben exactament la feina de Hitler, que Nietzsche no hauria dubtat gens a considerar com el tipus mateix de l'esclau alemany emancipat, al qual el filòsof dedicà tota sa vida un odi sense atenuants.

De 1931 a 1933

A la porta d'una associació catòlica de Linz, aparegué un bon dia un cartell amb aquests versos:

Antany, l'home sortit de les hordes jueves
fou crucificat pels romans aris.
Enguany—Hitler, el nostre Messias, ens ho [ordena—
pengem el Crist a la creu gammada.

Per alguna cosa, doncs, ja en 1931 els bisbes alemanys condemnaren, per unanimitat, el nacional-socialisme com una heretgia.

Però això no ha privat que el mes passat, els bisbes alemanys reunits a Fulda llancessin una pastoral collectiva en la qual es deia: «Els fins que el nou govern persegueix han d'ésser aprovats pels catòlics.»

Ni ha privat tampoc que aquesta setmana es signés un concordat entre la Santa Seu i el Reich.

Ja es veu venir

A Viena, el tema de totes les converses és la tensió existent entre Austria i Alemanya i les conseqüències de la guerra econòmica, començada amb les restriccions imposades als turistes alemanys que vulguin visitar Austria.

—De totes maneres—declarava un vienès assegut a la terrassa d'un cafè—, abans d'acabar l'estiu encara veurem molts turistes alemanys a Austria.

—Així, creieu que Hitler suprimirà aquesta taxa dels mil marcs als seus súbdits que ens vulguin visitar?

—Oh, això no. Però si el govern alemany, millor dit, el Dr. Schacht, continua la seva política, mil marcs aviat no representaran res.

Un punt de semblança

Cap coneixedor de la política alemanya no s'ha sorprès massa de la decisió de Hugenberg de retirar-se del govern Hitler a seguit de l'ofensiva dels nazis contra el seu partit.

El magnat de la premsa i de la cinematografia alemanyes no té pas una reputació de paciència; però tampoc de furiós: les seves còleres són fredes, i per això més temibles.

—En això—diuen els seus adversaris—és en l'únic que s'assembla a Bismarck, a qui havia volgut pendre per model.

El ridícul no mata

Al Giornale degli Economisti, *en una recensió d'un mal llibre de Goad sobre l'Estat corporatiu, es deia: «Es estrany que la creació de l'Estat corporatiu sigui atribuïda a Rossoni, sense que s'anomeni mai Giuseppe Bottai.»*

Això, als ulls de l'oficina de premsa de la presidència del Consell italià, és més greu del que a nosaltres ens pugui semblar, i al número següent de l'esmentada publicació, apareixia aquesta nota:

«A propòsit de la recensió sobre un llibre de H. E. Goad, publicada en aquesta revista, el Sr. Gaetano Polverelli ens escriu: Es prega de remarcar que l'ordenació corporativa, abans que en Rossoni i en Bottai, ha tingut origen en el pensament polític i en la voluntat del Duce.»

Tots els dictadors tenen de comú la vanitat.

El profitariat

Un diputat de la Gironda, Gabriel Lafaye, va demanar al director del teatre dels Mathurins, de París, tres butaques, perquè poguessin assistir a la funció ell, la seva muller i la seva germana. A fi de reforçar la petició, el diputat feia constar, entre altres qualitats que seria massa llarg d'esmentar, la de secretari del grup parlamentari de defensa dels espectacles.

El director de l'esmentat teatre, Jean Sarrus, ha respost a la demanda de les tres butaques:

«...Per dues raons no us puc donar satisfacció.

»La primera és que considero que cap parlamentari no hauria de gosar demanar favors valent-se d'aquesta qualitat, i a més a més considero, en el que us concerneix, que el primer acte de defensa dels espectacles és agafar el costum de pagar l'entrada.

»La segona raó, que d'altra banda em podria dispensar de donar-vos la primera, és que el meu teatre ja ha acabat la temporada.

»Em permeto indicar-vos que el resultat d'aquesta temporada ha estat una pèrdua de 16,000 francs i un pagament de 348,000 francs al fisc.

»Un balanç així us explicarà el to d'aquesta lletra.»

Sospitem que a Barcelona, si els interessats gosessin, cada dia es podrien escriure unes quantes cartes com l'anterior.

LA CONFERENCIA ECONOMICA DE LONDRES

El desacord anglo-americà

En la sessió de la Comissió general de la Conferència del Desarmament, en la qual es decidí d'ajornar les tasques fins el 16 d'octubre, el delegat anglès Cadogan ha posat de relleu que l'opinió pública s'ha mostrat indiferent davant l'anunci de l'ajornament de la Conferència.

Cadogan volia atribuir aquesta indiferència a un tàcit consentiment a la decisió que s'anava a pendre. Ah, no. Aquesta indiferència, en realitat, té un significat ben diferent. Els pobles han seguit amb l'ànim obert a les

El primer àpat de la Conferència Econòmica. A la taula gran, d'esquerra a dreta: el vescomte K. Ishii, el marquès de Salisbury, el Dr. A. Recinos, lord Shaftesbury, el Dr. I. V. Soong, el vescomte Sankey, A. I. Pani, Stanley Baldwin, Daladier, Mac Donald, Cordell Hull, Neville Chamberlain, von Neurath, E. A. Fitzroy, Nicolau d'Olwer, el duc de Sutherland, Y. Jung, el marquès de Reading, Haakon Five, E. Benes

més consoladores esperances tota la tasca feta en els darrers catorze anys per tal d'assegurar al món una pau estable i un relatiu benestar econòmic. Però davant els esforços convertits en inútils pels egoistes interessos nacionals i les forces tenebroses que han paralitzat tota temptativa de concòrdia nacional, s'ha perdut tota confiança en l'obra dels governs per seguir amb major o menor atenció el desenrotllament de les Conferències internacionals. Indiferència, doncs, que no té altre significat que el d'un escepticisme general, i, cal dir-ho, prou justificat.

En efecte, com si no bastessin les divergències manifestades des de més d'un any a la Conferència del Desarmament, on les proposicions més serioses i realitzables han estat descartades per discutir les que no poden tenir altre resultat que fer perdre temps, vetaquí qué un espectacle encara més amarg es presenta a la Conferència Econòmica Mundial.

Per tal de compendre la realitat, cal no fer massa cas del que es fa saber al públic amb comunicats més o menys oficiosos, i encara menys del que escriuen certs diaris interessats a mantenir tal principi o tal altra proposició; sinó observar el conjunt de les deliberacions i dels fets ocorreguts a Londres.

No sabem quin ha estat el motiu precís que ha induït Roosevelt a precipitar la data de reunió de la Conferència, que els experts, en llur informe redactat a Ginebra, aconsellaven de convocar prèvia la resolució de certs problemes, com els dels deutes; però és estrany — gairebé incomprensible — que els Estats Units hagin participat a la Conferència amb un programa confusionari i en alguns punts contradictori, sostingut pels delegats nord-americans en evident discòrdia entre ells mateixos.

Els lectors dels diaris no són generalment especialitzats en matèries financeres i monetàries, i sovint, davant els comunicats sortits de Londres, deuen tenir feina per entendre'n alguna cosa. Sembla que es vulgui jugar amb les paraules i tot per acabar de desorientar l'opinió pública. I, amb tot, els fets, en substància, són senzillíssims.

Per tal de poder iniciar—noti's bé, només iniciar — una tasca tendent a atenuar la crisi econòmica, cal que totes les nacions hagin estabilitzat les monedes respectives i restablert el patró or. (Incidentalment direm que Espanya es troba en una situació de privilegi, perquè no ha abandonat el patró or, i el valor de la pesseta és independent d'una estabilització més o menys forçada.) A penes començada la Conferència Econòmica, es treballà per decidir les mesures més urgents. Una estabilització immediata, després que Roosevelt, sense res que ho justifiqués, havia abandonat pocs dies abans el dòlar a les fluctuacions més acrobàtiques, podia considerar-se difícil. Aleshores França proposà una treva monetària tripartida, cosa que volia dir que França, Anglaterra i els Estats Units es comprometien a mantenir llurs canvis a un mateix nivell de valorització. Però la Casa Blanca no acceptà aquesta assenyada proposició. Aleshores a Londres es decidí prosseguir l'examen de les qüestions i proposar resolucions realitzables *només després d'haver arribat a l'estabilització.*

Aquesta marxa de la Conferència no és de cap utilitat a les nacions que tenen interès en l'estabilització i el manteniment del patró or. Per això s'ha format un Comitè compost de representants dels governs de França, Itàlia, Holanda, Bèlgica i Suïssa, el qual ha proposat, costi el que costi, salvaguardar la pròpia divisa i sostenir la tesi de l'estabilització dels altres canvis europeus.

Mac Donald, que hauria volgut no solament conservar les seves bones relacions amb els Estats Units, sinó també arribar a acords encaminats a una col·laboració europeo-americana, s'ha preocupat vivament per aquesta inesperada acció de les cinc nacions continentals, que, amb França al davant, representada per l'enèrgic ministre de Finances Georges Bonnet, estan decidides a tirar endavant el programa que s'han fixat. Per això ha desplegat totes les seves dots persuasives a fi d'induir Roosevelt a fer algun pas que pogués millorar la situació. Però a Washington no ha estat escoltada la seva veu conciliadora, i s'ha respost amb un refús molt eixut a les comunicacions de les cinc nacions, que també esperaven un canvi de tàctica per part dels Estats Units.

Amb això ens trobem davant una evident dissensió entre l'Europa continental i l'Amèrica del Nord, amb gran embaràs del govern de Londres, que encara no sembla haver-se decidit entre seguir una política europea o continuar entenent-se amb els Estats Units.

* * *

No és aquí el cas d'examinar les conseqüències que en el camp econòmico-financer es poden derivar d'una ruptura, o àdhuc d'un simple refredament, de relacions entre Europa i Amèrica. Es feina àrdua i que exigiria més espai que el d'un article. Però no es pot deixar d'observar que, tant l'una cosa com l'altra, seria un episodi molt trist de la història d'aquest període agitat.

Seguim creient que les intencions de Roosevelt d'ajudar Europa eren sinceres i excellents; però que s'han espatllat pel camí i que no s'han dut a la pràctica, també és clarissim.

Mentrestant, no sense amargor es veu ara, si no esvair-se del tot, allunyar-se almenys aquella probable unió dels països democràtics que s'hauria hagut d'iniciar amb una entesa franco-anglo-americana, i això beneficia els països reaccionaris, que cada vegada s'estrenyen més al voltant de Hitler i de Mussolini.

Si a Washington s'haguessin sospesat millor les conseqüències de la intransigència en qüestions monetàries, potser Roosevelt, la fe democràtica del qual no es pot posar en dubte, hauria fet més cas de la proposició francesa i no s'hauria arribat al punt en què ens trobem.

Des del punt de vista polític, la Conferència de Londres dóna un balanç desfavorable, i com que la crisi econòmica és estretament connexa a la política, és fàcil deduir-ne els resultats ulteriors... si totes, però totes, les nacions europees no es decideixen a una col·laboració seriosa. Aleshores seria una altra cosa. Però qui s'ho pot creure?

TIGGIS

Viatges Marsans, S. A.

Rambla Canaletes, 2 i 4 - BARCELONA

Excursió col·lectiva a

ROMA

amb motiu de la celebració de l'Any Sant

15 dies de deliciós viatge, per pessetes 577, tot comprès

Pròxima sortida: 22 de juliol de 1933

DEMANI FASCICLE EXPLICATIU

(c) Ministerio de Cultura 2006

EL CINEMA

L'ACTUALITAT CINEMATOGRAFICA

Tres films mediocres

Cal concedir un marge de confiança a aquells directors que, encara que només sigui per una sola vegada, ens han ofert una obra bona de debò. Qui no concedirà un llarg crèdit respecte a la seva producció futura, a un home com Mervyn Le Roy que aconseguí convèncer-nos de debò amb *Sóc un fugitiu?* Heus ací, doncs, que després d'aquest film la crítica es sent obligada a seguir i a fixar-se en les produccions que portin la mateixa signatura. Ahir fou una decepció amb *Dos segons*, ara una altra decepció amb *Aquesta nit o mai*.

Val a dir que no sols el nom de Mervyn Le Roy ens persuadí d'anar a veure *Aquesta nit o mai*; també fou motiu convincent el nom de Gloria Swanson, *star* que continua essent un dels prestigis més sòlids del cinema americà. No es prodiga gaire, raó poderosa per no perdre mai l'avinentesa de reveure-la, perquè la veritat és que Gloria Swanson com a actriu és una cosa molt seriosa i avui, com en temps de *Madame Sans-gêne*, la seva forta personalitat artística, quan té la sort d'exposar-se en un assumpte ple de substància, es revela enlluernadora de debò, i diem això perquè avui que els més erudits queden desorientats davant de la prodigiosa quantitat de *stars* novelles que apareixen en el firmament de Hollywood, per desaparèixer talment un meteor sense consistència, ens sembla no del tot sobrer recordar que una cosa és una Gloria Swanson, una Norma Talmadge, una Mary Pickford, etc., i una altra cosa totes aquestes noietes que sedueixen un dia amb un art imposat pel postor en escena, que resulten brillants sota una moda passatgera, però que res no tenen a veure amb els prestigis de debò, prestigis respecte als quals els lleugers espectadors a la captura de noves excitacions, els directors i empresaris al servei d'aquesta febre de variació, es mostren de vegades injustos.

Gloria Swanson és una actriu sorprenent en el cinema parlat. Es un goig sentir-la, tan viva i plena de registres és la seva declamació, absolutament modèlica; és un goig veure-la amb el seu nas que és tot un poema i el seu joc gesticulatori sorprenent sempre per la seva imprevisibilitat i justesa a l'ensems. Llàstima gran que el film sigui tan mediocre.

Aquesta nit o mai, amb personatges d'opereta cursi, està del tot mancat d'aquella gràcia lleugera, d'aquell ritme enjogassat que són les qualitats que salven el gènere, convertint una acció absurda en un divertiment deliciós, a la manera d'*Aquesta és la nit* o *Estima'm aquesta nit*. El film debuta amb un vol de coloms a la plaça de Sant Marc i passeja l'acció de Venècia a Budapest, amb uns decorats molt americans. L'heroïna és una cantant d'òpera que ha d'estimar per cantar amb passió i resulta que quan estima de debò deixa la seva carrera artística.

Gloria Swanson

I parlant de crèdits, quin crèdit no hem de concedir a S. Van Dyke? Molts disgustos ens ha donat que no han aconseguit encara fer-nos oblidar d'*Ombres blanques*. Encara no hem escarmentat i quan S. Van Dyke presenta una cosa nova, correm a veure-la. Després d'haver-nos distret i interessat darrerament amb *Mans culpables*, ara ens ha donat un disgust dels grossos amb *Prohibit*. No en parlem; és un film massa descuidat i en el qual no es veu enlloc el cèlebre director i a estones gran líric.

Més divertit és *Polly, la noia del circ*, amb Marion Davies, un altre prestigi dels de debò. Val a dir que el tema és feliç i prometia més. Una noia de circ, que pren mal en el curs d'un salt arriscadíssim, és hospitalitzada a casa del pastor de la parròquia, i entre la malalta i el digne clergue comença un idilli, en el qual les confessions a mitja veu s'enllacen amb versicles bíblics. La noia veu que la seva presència en la vida del pastor pot ésser un obstacle a la prosperitat de la seva situació eclesiàstica, i decideix de tornar al circ, on va a cercar-la irrevocablement el pastor. Film entretingut amb unes escenes de circ emocionants, molt ben tretes. Això i l'actuació de Marion Davies, que per cert apareix en el film un xic apagada, sense la vivacitat extraordinària de tantes altres cintes anteriors, salven el film que, com hem dit, no treu gaire partit d'una història que prometia.

* * *

L'esdeveniment més important, l'únic esdeveniment d'aquests dies, haurà estat l'estrena d'*Una tragèdia americana*, de Sternberg. Si en sortir aquestes ratlles el film encara s'hagués de projectar com a estrena, no hauríem vacillat a deixar al tinter tot el que hem escrit per ocupar-nos exclusivament d'aquesta obra, tractant de contribuir així al seu èxit. Volent fer-ho amb l'extensió que l'obra de Sternberg mereix, ho deixarem per la setmana entrant. Per altra banda, a desgrat que el film ha estat estrenat com aquell que diu per sorpresa i quasi d'amagat, no ha passat pas desapercebut. Ho celebrem. Veritablement hi ha coses increïbles. Ho és que un film d'aquesta vàlua, un film de Sternberg, amb Sylvia Sidney, hagi estat abandonat per l'empresa d'aquesta manera!

Fins i tot si l'empresa no considerava comercial el film, calia almenys provar el públic, si més no, per l'orgull de poder oferir un film que honora una marca.

JOSEP PALAU

ACTUALIDADES
Rambla Catalunya, 37 - Telèfon 11701
• Castell de la Mota
Document d'aquest castell.
Pathetone núm. 4
Curiositats internacionals.
• Pancrace Americà
Reportatge d'aquest deport.
• França Actualitats núm. 43
Accident d'aviació. Fira dels enamorats. Reaparició de Susanna Lenglen, etc.
• Gaumont Gràfic núm. 4
El Derby d'Inglaterra. Parada militar en Londres.
• Eclair Journal núm. 25
De París a Argèlia. Liquidació dels gangsters a Amèrica. UNA REVOLUCIÓ EN LA CONDUCCIÓ DE L'AUTOMOBIL. LA RODA BOJA. Horrorosa explosió d'un pou de petroli a Long Beach. Gran setmana hípica a Auteuil.
Sessió contínua de 3 tarda a 1 de la nit
Entrada única: 1 pesseta

COLISEUM
Un altre programa cim
Dos films PARAMOUNT
i SU NOCHE DE BODAS
per IMPERIO ARGENTINA

PANORAMA

Un concurs a Milà

A Millà s'ha celebrat un concurs cinematogràfic pel sistema de votació pública, el resultat del qual dóna aquesta llista de films: 1, *El rei de la jungla* (americà); 2, *Don Quixot* (francès); 3, *Anna i Elisabeth* (alemany); 4, *Vuit noies en barca* (alemany); 5, *T'estimaré sempre* (italià); 6, *El corredor de Maraton* (alemany); 7, *L'or dels mars* (francès); 8, *L'innocent del poble* (alemany); 9, *La seva millor clienta* (francès); 10, *S'ha perdut una casada* (francès); 11, *White Zuendie* (americà); 12, *1914* (polonès); 13, *Mort a Xangai* (alemany); 14, *Susanna* (francès).

No podem jutjar sobre els resultats d'aquesta consulta a l'opinió pública, perquè la majoria de films de la llista són gairebé absolutament desconeguts, i un del qual tenim referències, com el tan clamorejat *Don Quixot*, aquestes no són pas per atorgar-li tan bon lloc en la classificació.

"El Desertor", de Pudovkin

A Moscú s'ha estrenat un nou film del gran autor de *Tempestat a l'Asia* i de *La mare*. Un corresponsal del *Dagens Nyheter*, diari danès conservador, parla en aquests termes del nou film de Pudovkin, titulat *El desertor*:

«La competència aferrissada que existeix en el món dels films ha obligat a presentar aquest film abans i tot que el seu muntatge s'hagués acabat. Hem assistit doncs a la projecció de rotllos «de treball», però ja ha bastat per adonar-se de l'obra mestra incomparable que ha donat al món el geni de Pudovkin. Aquest *Desertor* és un himne grandiós, una glorificació de tots els esforços humans, però no glorificació que no es desvia mai cap el patètic ni cap al factici. Es precisament per la seva humanitat i la seva humilitat que aquest film produeix una profunda impressió. En ell tot viu, no solament els homes i les bèsties que el poblen, sinó també les màquines, les eines, els objectes. Hi ha uns sorolls de cadenes caient sobre plaques de ferro, sorolls freds, secs, terribles, allucinants, inoblidables, i moltes altres troballes meravelloses.

»La mateixa intriga del film, l'heroi del qual és l'obrer alemany Karl Renn, transfuga a Rússia, és duta amb una mestria que no es pot admirar prou. Aquest film, d'un realisme grandíssim, es distingeix també per la riquesa de la seva fantasia, les seves superposicions, les seves visions. Les autoritats soviètiques, que assistien a la presentació, convenien unànimement que aquesta vegada d'art soviètic s'ha superat. I per la meva modesta pat d'horrorós burgès, he de reconèixer que en tota la meva vida no he vist un film tan bell, i m'han calgut unes quantes hores per a refer-me i alliberar-me'n.»

"Lady Lov"

Sembla que una de les pellícules que veurem la temporada vinent és *Lady Lov*, la protagonista de la qual és Mae West, una actriu fins ara poc coneguda, que ha interpretat també *La nit següent*.

René Bizet parla així d'aquesta nova estrella:

«Hi ha en les maneres de Mae West, més que l'expressió d'una individualitat, una tàctica general amorosa que ja no és del nostre temps, però que conserva, no obstant, una força singular. Es única entre les heroïnes de la pantalla, aquesta dona sòlidament constituïda, alegre, bellugadissa i implacable fins quan està de bon humor. Es un personatge particular que crea un tipus, com Douglas Fairbanks, o com Lilian Gish. Això és prou rar perquè ens hi aficionem.

De què és fet el seu encís que ella no vol tenir, perquè no n'hi ha cap de tan poc encisadora com ella? Del seu *entrain*. No caldrien gaires recerques per descobrir en les dones que eren de moda en 1900, a França, un model del mateix mèrit. Als parisencs vells els en vindrà de seguida el nom als llavis. Mae West no sembla conèixer las malenconies de l'existència ni les seves depressions. No riu sempre, però sempre està disposada a la lluita; afirma la seva presència amb uns gestos i unes paraules que criden l'atenció sobre ella, i un home no pot resistir-se a aquesta espontaneïtat feliç, si els gestos i les paraules semblen fets i dites per a ell.

»Mentre el flirt d'avui comporta poca xerrameca i a penes admet sinó ràpides confidències; mentre que en els indrets de diversió en bona companyia, sembla que hom s'hi avorreixi a parelles, el flirt de Mae West té brio, vivacitat, i es diria que no cerca tant plaure com distreure. Una dona així ha d'ocupar tant de lloc en la vida d'un home, que es comprèn força bé que aquest no s'aconsoli que ja no li faci nosa.»

Goethe i Dukas en film

«*L'aprenent de bruixot* és l'expressió en imatges de la música», ha dit Reichmann, que actualment realitza l'esmentada obra de Goethe, cada escena de la qual, en aquesta interpretació cinematogràfica, és sostinguda i acompanyada pel ballet de Paul Dukas.

El bruixot és personificat per Conrad Veidt. Les decoracions, de Haucisen. Es diu que és un film d'atmosfera amb lleugers tocs d'ironia, i que és susceptible de commoure i de torbar els esperits àvids de meravellós.

No volem avançar cap judici; però, realment, tot això no és pas massa tranquil·litzador.

CAMISERIA FITO BARCELONA
Exit en la mida
Corbates inarrugables
Pijames a bon preu
JAUME I, 11
Telèfon 11655

On va el cinema?

El cinema mut havia arribat a ésser l'art més universal de tots. El de més difusió. Rostres pàl·lids i pells roges, negres i grocs, petits i grans, savis i analfabets, tothom entenia aquell llenguatge internacional, mena d'esperanto visual. Però el cinema aprèn a parlar, i tot aquell universalisme se'n va a rodar miserablement. La paraula nacionalitza el setè art. Abans, el cinema s'expressava en una llengua internacional. D'ençà que s'ha convertit en parlant, s'expressa en una llengua local. I, automàticament, la seva difusió ha minvat d'una manera remarcable.

Films de la pròxima temporada: «El carrer 42»

Tots aquells que ens dediquem a la crítica de cinema sabem perfectament que quan hem denunciat el mal gust o la banalitat d'algun film, la productora d'aquest ens ha replicat invariablement que oblidàvem que el cinema no és un art, sinó una indústria. No té res d'estrany, doncs, que aquests industrials, els magnats del cinema, veient que aquest, en esdevenir parlant, es convertia d'internacional en local i perdia una pila de mercats, posessin el crit al cel. I s'adonessin que anaven per mals camins. Els americans, industrials cent per cent, foren els primers a comprovar-ho. I, davant d'aquest negre panorama, començaren a debatre's en la més espessa de les desorientacions, per tal de reconquistar els mercats perduts.

Recorregueren a les versions en diversos idiomes. Rodaren versions en espanyol, en francès, en alemany, de llurs films parlats en anglès. Però aquest procediment no tingué gaire èxit. Aquelles versions eren fetes tan a correcuita i eren interpretades per artistes tan mediocres, que eren rebutjades fins i tot en els països als quals eren destinades. Aleshores, s'empescaren l'horrible *dubbing*. Feren alguns assaigs tímids d'aquest. Doblaren algunes pellícules. No gaires... (Ja hem dit ací el fàstic profund que ens fa aquest procediment il·lògic, que ha de repugnar a tota persona sensible.)

Entretant, la crítica de tot el món no parava d'esgargamellar-se contra els diàlegs excessius, que alentien l'acció i convertien el cinema en teatre filmat. I, darrerament, totes les aparences feien suposar que havien escoltat els crítics. En efecte: notícies d'Amèrica deien que en les pròximes produccions el diàleg seria remarcablement restringit. Tots els que creiem que el cinema és, primer que res, imatges en moviment, ens apressàrem a felicitar-nos-en. L'acció tornarà a triomfar de les paraules, pensàvem amb eufòria. Però aviat ens adonàrem que, com sempre, els industrials no havien fet cap cas de la crítica. I que aquesta disminució de paraules no obeïa a un desig de millorament artístic, ni havia estat dictada per una persona intel·ligent. No. El cinema no és un art sinó una indústria. Així ho diuen. Ja ho hem transcrit. I quant a la intel·ligència... Ja és sabut que aquesta no és pas una virtut que abundi massa en el món del cinema americà. I aviat ens feren saber que si el diàleg anava a esdevenir més concís, era perquè es preveia un doblatge intensíssim. I, a menys paraules, menys feina i menys despeses.

Però ni aquesta economia verbal, que es podria acceptar com mal menor malgrat els dobles, no s'ha confirmat. Així ho sembla, almenys. En efecte: darrerament projectaren al cinema Catalunya un film de Russell Mack rodat fa pocs mesos, *Una vegada a la vida*. I aquesta pel·lícula recentíssima, presentada sense retard a Barcelona, no tan sols no tenia un diàleg sobri, sinó que era dos cents per cent parlada. I ací va un altre símptoma descoratjador. L'agència barcelonina de la Columbia, casa que s'havia especialitzat en films típicament americans, en els quals predominava l'acció, ens comunicava fa poc que havia retornat a Amèrica quatre films que havia rebut per a la pròxima temporada, ja que, degut als diàlegs excessius que contenien, difícilment haurien estat tolerats ací. No hi ha res del dit, doncs. Ja estem ben guarnits, ja!

El que dissortadament s'ha confirmat és la intensificació del doblatge. La Fox, la casa que ens presentava més films doblats, farà encara un ús més abundant d'aquest procediment absurd. I alguna casa doblarà a Barcelona mateix les seves produccions. La Metro, per exemple. La sucursal barcelonina d'aquesta marca va convocar darrerament la premsa per a comunicar-li la instal·lació d'uns estudis a la nostra ciutat per a produir films. Però això de la producció era un pur pretext per a provocar els entusiasmes dels ingenus i dels *botafumeiros* professionals. En realitat, aquests estudis no serviran per altra cosa que per a doblar ací tota — tota! — la producció de la Metro. Preparem-nos, doncs, a sentir la veu de la Garbo o de la Crawford reemplaçada per la de qualsevol noia de *bal musette* o de qualsevol *telonera* dels cafès-concerts del Paral·lel, més o menys fonogèniques. I la cosa es va agreujant. La casa Filmófono, una de les poques distribuïdores intel·ligents, que triava amb molta cura el seu material, ens ha tramès aquesta nota depriment, encapçalada per un títol que diu: «*Rendiment dels films doblats*. — Els films doblats són en general ben acollits pel públic a condició que siguin perfectes. Vistes les possibilitats de la tècnica per a l'obtenció de bons dobles, Seleccions Filmófono ha començat a rodar el doblatge de la majoria de les seves produccions per a la pròxima temporada.» Aquests films seran doblats segurament en un dels mil i un tallers de *dubbing* que s'han obert a Barcelona. Perquè si encara no n'estàveu assabentats, heu de saber que una copiosa colla de famèlics, que han obert l'ull davant la voga creixent dels dobles, han improvisat a correcuita uns diguem-ne estudis a Barcelona, en els quals ja es dobla frenèticament una quantitat respectable de films, amb garlaires recrutats de qualsevol manera i que mai no se n'havien vist de més fresques.

Ja ho sabem, doncs. La pròxima temporada, gairebé tots els films que veurem seran doblats. La post-sincronització regna en mestressa. On va el cinema? Ens haurem d'apartar definitivament d'un art que aviat no serà digne d'aquest nom, per obra i gràcia de quatre voraços mercantilistes sense escrúpols?

SEBASTIÀ GASCH

PUBLI-CINEMA
Passeig de Gràcia, 57. — Telèfon 79681
De les 3 tarda a la 1 matinada
Reportatges Cineac
A través d'Arkansas
Noticiari Fox Sonor
Ultimes informacions mundials
Primera diada catequística a Montserrat
CASAMENT DE L'EX-PRÍNCEP D'ASTÚRIES A LAUSANNE
CATIFA MAGICA FOX
ROMANTICS CAMINS DE FRANÇA

CONTINENTAL
Claris, 5. - Telèfon 19763
BARCELONA

(c) Ministerio de Cultura 2006

EL TEATRE

TEMES D'ESTIU

Els còmics castellans i els nostres

Ara entrem a l'època de l'any durant la quai, en parlar de teatre, cal referir-se al tema prou explotat de la crisi, que, quant a temes estivals de teatre, ve a ésser l'equivalent de la cèlebre serp de mar, que abans era el recurs periodístic inapreciable per a desvetllar l'interès del públic durant l'estiu.

Però el tema de la crisi s'ha tocat tant i tant, que avui ja és com un paper rebregat. En parlar-ne la gent s'escama.

No en parlarem, doncs. En canvi, parlarem del fenomen curiós que presenten els teatres d'ací cada temporada, així que la calor comença a fer-se sentir, i aquesta més que cap altra. Resulta que, mentre l'única companyia de català ha d'anar defensant-se per aquests mons de Déu dels nostres pobles forans, aquí caic allà m'aixeco, inunden els nostres teatres les companyies castellanes de vers i líriques, les quals vénen a passar, per torn rigorós, una temporada d'estiueig a Barcelona. Adhuc aquest any n'ha sentit els efectes el teatre Romea, seu del nostre teatre.

Aquest fet demostra, si més no, una cosa: Que aquestes companyies ací s'hi guanyen la vida; si no fos així, evidentment, no vindrien. Que compten amb un públic, de la qual cosa i pel que es refereix al nostre teatre, els catalans no ens en podem gloriejar ni durant l'hivern.

Per Barcelona pasturen actualment quatre o cinc companyies de revista, i tres o quatre de vers. Totes elles s'hi guanyen la vida i àdhuc, com en el cas de la Carmen Díaz, guanyen diners.

D'aquest fet cal deduir-ne que les companyies castellanes, tant de vers com líriques, compten amb un públic relativament addicte, mentre que les nostres no hi compten.

Es trist, però és veritat. Què hi farem! I és inútil lamentar-se'n, tot i que, com ja hem dit, resulta trist, perquè les lamentacions no curen de res, ni tampoc arreglen res.

Facin el que facin, aquestes companyies es defensen. I ja ho hem dit, àdhuc algunes es defensen d'allò més bé.

Causes? Moltes. Podríem dir complexes, però tenim en compte que som a l'estiu i no ens atrevim a utilitzar paraules com aquesta.

Direm simplement que les companyies castellanes compten amb un públic addicte per una raó molt senzilla. Perquè el que menys compta en el conjunt de circumstàncies en el qual es produeix aquest fet, és l'autor de les obres. L'assistència del públic és deguda, en un setanta-cinc per cent gairebé, al joc i a la simpatia personal que els actors i actrius castellans saben inspirar a llur públic.

En aquest sentit llur superioritat damunt dels nostres no dóna lloc a cap mena de dubte. Una companyia castellana, faci el que faci, sigui de qui sigui l'obra que representa, dóna la sensació d'ésser una companyia de comediants fets i drets. Una companyia catalana, no ja durant les *tournées* d'estiu, sinó durant la temporada oficial d'hivern, dóna, amb escasses excepcions, la sensació d'ésser una companyia d'aficionats.

Carmen Díaz

Per anar a veure representar una companyia de les nostres, cal fer un esforç de voluntat o bé haver de complir un compromís inexcusable, com, per exemple, quan es tracta de l'estrena d'un amic.

Als teatres on es representa en castellà, en canvi, s'hi pot anar amb el propòsit exclusiu i egoista de passar una tarda divertida, prescindint de l'obra que representin i de l'autor d'aquella. Se sap per endavant que hom hi passarà una estona agradable, sigui el que es vulgui el que representin.

Aquest fet planteja automàticament un problema important. El de l'anarquisme dels nostres comediants.

Succeeix amb aquests, que van—diguem-ho en termes vulgars — per les seves. No tenen, i fins el menyspreen, el sentit de la disciplina. Per poc que les circumstàncies els afavoreixin, i que les crítiques coincideixin en l'elogi, es senten *divos*, i es creuen alliberats del martiri d'haver d'estudiar i de subjectar-se a la fèrula d'un director d'escena. Ja en saben prou de representar comèdies. I tant ells com els autors, o potser més, han contribuït que el públic nostre es desinteressés del teatre.

Veieu, en canvi, una companyia castellana, i del primer de què us adoneu és que cadascun dels seus components ocupa el lloc que li pertoca i que mai no en depassa els límits, tot i que, cas de fer-ho, això li hagués de procurar un escreix d'aplaudiments o de prestigi.

Les companyies de comediants castellanes formen un equip cohesionat. Les nostres, un equip d'individualitats que es decanten pel *dribling* i pel lluïment personal, i, si els convé, àdhuc en perjudici dels que es troben al seu costat.

Per això, tot i que en el teatre castellà, que compta amb una rastellera inacabable d'autors francament negligibles, hom va a veure'ls representar i els veu amb gust. Ells no s'extralimiten, sigui de qui sigui l'obra que representen.

I aquest fenomen, que és patent durant l'estiu, persisteix igualment a l'hivern. Amb la diferència, però, que si mentre duren les calors hom no pot establir la comparança directa, per la senzilla raó que els nostres estan pasturant pels pobles, durant l'hivern, que tornen a ciutat, en tenim l'evidència més desconsoladora.

JAUME PASSARELL

HA SORTIT
el
Catàleg
del
I Saló Mirador

Cent anys de retrat
femení en la pintura catalana
(1830 - 1930)

Un volum contenint a més a més les biografies dels artistes i 50 reproduccions. 6 ptes.
Per als subscriptors . . . . . 5 "

PER A FOTOGRAVATS, LA CASA
ANTONI MARTI
Màxima rapidesa ▣ Màxima qualitat
AVINYÓ, 19, pral. : Telèfon 17047 : BARCELONA

RICINO GOLOSO DELICIOSO PURGANTE

LA MUSICA DE ROBERT GERHARD

L'art de Robert Gerhard es caracteritza per ésser el resultat d'una gran concentració interior per a trobar la forma de manifestar-se.

Aquesta concentració interna és tant de caràcter sensible com de caràcter intellectual. Robert Gerhard va trobar-se, en el moment que el seu esperit havia de llançar-se a la creació després de dominar les lleis de la tècnica clàssica, que aquests estudis no podien permetre-li construir només que obres que fossin rèpliques de les composicions dels músics clàssics i romàntics, quan, precisament, ja aquestes obres, genials i profundament emotives, creades amb abundosa vena pels grans músics, els noms dels quals porten un lluminós halo de glòria altíssima i de fama popular, començaven a perdre el poder de despertar l'interès actual, d'aixecar l'entusiasme vibrant, i d'excitar la producció continuadora d'aquella ascendent i impressionant processó d'obres d'art immortals. Potser la gran empenta del segle d'or de la música va esgotar les possibilitats d'aquest art arribant al cim clàssic, no superable ja.

Si els medis s'esgotaven, no havien de deixar, però, de néixer els homes destinats a la creació musical. I aquells veritablement dotats, els que tenien la sensibilitat d'artista amb les valors específiques de músic creador i la intelligència clara, no podien, ni deixar inactives les seves facultats, ni quedar-se parats, voltant dintre unes fórmules d'uns dies que ja el Sol no illuminava. I han anat cercant amb deliri i angúnia constants i inaplacables, un camí nou i segur, que no es deixa pas descobrir fàcilment.

Robert Gerhard va compondre un cicle de cançons: *L'infantament meravellós de Scherezade*, a penes acabats els seus estudis de composició clàssica. Aquestes obres varen ésser rebudes amb elogi general del públic i dels músics. Però les exigències de la seva raó no li permeteren satisfer-se d'aquest èxit i seguir més o menys còmodament per aquest camí. La seva intelligència cercava, sense descans, solucions als problemes que li plantejava l'expressió del llenguatge musical. El desig i la necessitat de resoldre'ls van frenar-li la voluntat de crear.

Llavors va decidir dirigir-se vers els qui va creure que podien millor orientar-lo en les noves lleis de la composició musical. Amb instint segur, va escollir l'escola de Schoenberg, sense cap dubte l'únic que ha sabut sistematitzar les noves possibilitats de l'harmonia.

Durant molt temps va dedicar la seva activitat artística a l'estudi, d'una manera retirada, allunyat de nosaltres.

De retorn a Barcelona, ha fet conèixer algunes obres; les cançons populars catalanes, per a cant i orquestra, a part de l'encert a escollir les melodies—unes de gracioses i lleugeres, alguna de greu expressió—, posen el cas de presentar l'aire tendre i senzill de la cançó, tan clarament tonal, sobre una orquestra escrita en el sistema harmònic dels dotze tons. A Viena varen executar-se aquestes obres, i ara a Amsterdam han estrenat *L'alta naixença del Rei En Jaume*, obra que ja havia obtingut el premi del concurs internacional convocat per la «Universal-Edition».

Robert Gerhard escriu ara amb un domini segur del sistema. En molts compositors moderns, dotats de sensibilitat i d'emoció, manca aquesta seguritat, i el seu llenguatge és vacillant: al costat de les més noves idees harmòniques s'hi troben les caigudes més banals, o el retorn a les fórmules més usades.

Per haver sabut tenir la continença en la creació durant el llarg temps de la seva profunda reformació tècnica i de la seva íntima meditació per arribar al posseïment ferm del sistema, troba ara Robert Gerhard el premi en l'acceptació de les seves obres pels grans públics musicals.

JAUME PAHISSA

Concert Gerhard

Com a homenatge a Robert Gerhard per les distincions internacionals per ell aconseguides darrerament a Viena i a Amsterdam, A. D. L. A. N., l'Associació de Música «da Camera» i MIRADOR han organitzat un concert d'obres del nostre músic que tindrà lloc dissabte a la nit a la sala d'actes de l'Institut Català de Sant Isidre.

El programa compendrà obres de Gerhard (*Cançons populars, Quintet, L'infantament meravellós de Sxerazada*), interpretades per Concepció Badia d'Agustí, sopran; Esteve Gratacòs, flauta; Cassià Carles, oboè; Josep Gonzàlez, clarinet; Ramon Bonell, trompa; Antoni Goixens, fagot; Pere Vallribera, piano

A. D. L. A. N., amb la cooperació de MIRADOR i de l'ASSOCIACIÓ DE MÚSICA DA CAMERA, ha organitzat un
Concert Robert Gerhard
Dissabte, dia 8, a les 10 de la nit, a l'Institut Català de Sant Isidre.
Invitacions (preu: 10 pessetes), a MIRADOR, Corts Catalanes, 589, telèf. 11430 i a l'Associació de Música da Camera, Via Laietana, 46, tel. 17798.

Boxa a la Monumental

Es possible que aquesta nit de dissabte uns homes hagin triomfat damunt uns altres i potser aquests homes no han estat els vencedors oficials dels combats, però el triomf més absolut i més indiscutible l'ha obtingut l'anunci comercial aplicat que en totes les seves formes i procediments s'ha fet amo i senyor de la gran plaça.

Damunt del ring els púgils feien exhibicions efímeres. En canvi una magnèsia més o menys efervescent aguantà el seu pavelló victoriós tota la nit sobre el rectangle illuminat.

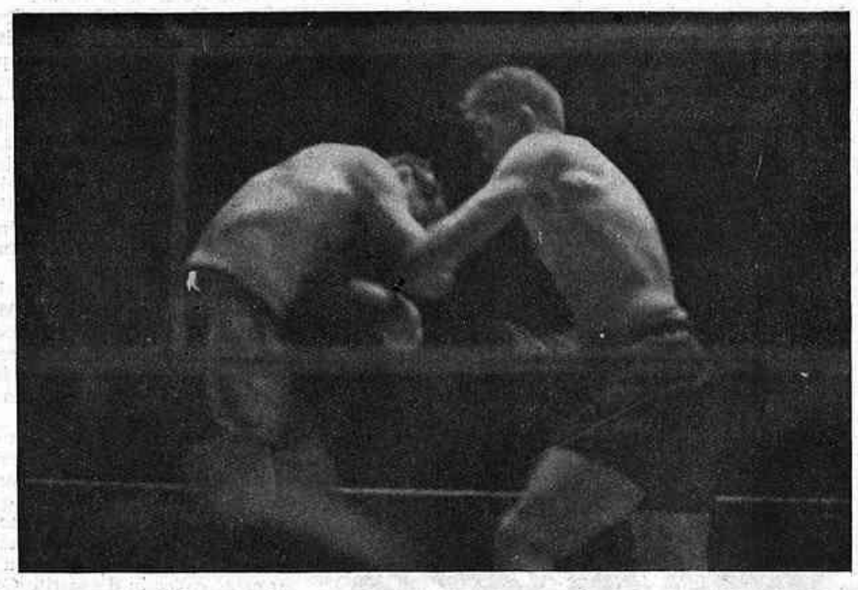

Un moment del matx

Tots els plans verticals aprofitables mostraven lletres gegantines anunciant a grans crits els productes més diversos. I sobre els prestatges destinats a emmagatzemar material humà, voleiaren milers de fulles i prospectes de tots els colors i tamanys.

Aquesta profusió d'anuncis era obsessionant. Hom posava els ulls damunt un retrat de Paulino per llegir al capdavall: «Paulino Uzcudun es un producto extraordinario de la naturaleza. Un producto tan extraordinario como la Kola X. que aumenta la resistencia atlética.»

No per manca d'imaginació, sinó més aviat perquè no han gosat encara, les espatlles dels boxadors no han estat aprofitades per a fins publicitaris, però tot arribarà.

* * *

La primera impressió que hom rep en entrar dins el clos on fan boxa és que ningú no hi entén res. La gent no fa pronòstics i es reserva de mala manera. A primera fila hi ha els entesos, hermètics i preocupats. Hom els esguarda amb un cert respecte perquè no acostumen a fer declaracions i només parlen entre ells en veu baixa.

Un senyor calb d'uns cinquanta anys que seu a la meva dreta i que segons em conta no perd cap combat (es tracta del propietari d'un «colmado» del carrer de Roger de Flor), m'assenyala amb el seu dit xic, proveït d'una ungla llarguíssima segurament molt útil per a les seves activitats comercials, tots els ocupants de les cadires d'honor situades arran del cadafal.

—Veu aquell? En Crítias. Veu el del costat? Doncs... miri, aquell no el conec. Es un que no havia vingut mai. Aquell grup, sí. Els conec a tots. Són els d'*El Mundo Deportivo*. També hi ha En Guardiola, En Quintana...

L'home incansable cita noms i més noms.

—I què — li demano jo — voleu dir que aquests saben el que passarà aquesta nit?

—Home, veureu, *diuen* que hi entenen molt, però això de la boxa és una capsa tancada... S'ha d'anar amb peus de plom... De vegades passen unes coses...

A la sortida, en canvi, i un cop coneguts els resultats tothom fa l'intelligent, i hom es lliura al comentari estentori. La cosa canvia totalment d'aspecte. Generalment ningú no està d'acord amb els falls. Tothom protesta. Hom retreu dades i historials pugilístics. Es parla de robatoris de combats. En aquests moments històrics l'espectador ingenu s'adona que si abans de començar l'espectacle la crítica solvent i assabentada era formada per una sèrie de senyors arrapats a les fustes del ring, ara els *connaisseurs* són tots els altres i els primers són els únics que no saben de què va.

Fins aquells elements que jo creia situats al marge de l'esport opinen amb una fermesa que esgarrifa.

* * *

Anoto els focs follets dels llumins encesos entorn l'anella immensa de la plaça de braus.

I l'absència de vestits de nit (smokings o simplement vestits negres) en les cadires de ring.

Remarco la vibració quasi sonora de les cordes del ring en fregar-hi les espatlles dels boxadors: jo esperava les notes profundes que de vegades arrenquen els contrabaixos de les orquestres dels envelats del Vallès.

A esmentar el bellíssim teixit d'aranya format pels cables metàllics que sostenen els fars i que semblava una xarxa parada per a caçar estrelles...

Les formigues alades decidiren aquesta nit memorable fer un vol nupcial d'adreça a la Monumental, talment el vol dels avions damunt l'Altàntic i amb regularitat perfecta aterren sobre el ring deixant-lo materialment cobert de diminuts aparells voladors inservibles.

Jo crec que les formigues, alludides per Maeterlinck, i segurament coneixedores de la vasta obra literària d'aquest autor, hauran llegit també el seu *Elogi de la boxa*...

* * *

L'ordre dels combats va ésser una cosa de difícil comprensió per un home com jo poc acostumat a aquests tràngols.

El primer combat havia d'ésser: Montserrat contra Bruno Velar. Per trobar-se malalt el primer Solà ocupa el seu lloc. Però, en lloc de pujar al ring els boxadors que jo esperava, compareixen un negre destenyit —Hevia —, i Zubieta, és a dir, tot semblava fet a posta per a desorientar el profà cent per cent que sóc jo.

El segon combat és el primer, és a dir, el que havia d'iniciar la vetllada. Val a dir que hom podia barrejar sense angúnia els dos productes. Tan dolent va ésser l'un com l'altre. Ambdós van tenir la mateixa fi: la desqualificació. Sembla que els cops baixos abundaven.

El tercer combat fou veritablement sensacional.

Es tractà de l'acarament Godoy-Bianchi a 10 rounds. Bianchi és un gegant i pesa 12 quilos més que el seu antagonista.

Godoy es àgil i dóna una gran mobilitat a la seva exhibició. Vaig constatar que tenia totes les simpaties dels espectadors.

Quan jo em creia que hi havia lluita per estona, el gegant va caure al mig del ring, estès i sense sentits, allò que se'n diu caure en rodó. Va ésser una cosa ràpida i emocionant. Talment es diria que Godoy tenia els guants electrificats, Bianchi es desplomà com tocat pel llamp.

Després m'assabento que el fet no té cap importància.

Hom em diu que Bianchi és el que en termes de boxa pren el nom d'*un paquet*...

Totes les meves illusions se'n van per terra com el gegant americà...

Es fa la llum sobre la multitud excitada. El fum dels cigars i la pols origina fortes nuvolades pestilents.

I apareix una llarga processó pintoresca i bigarrada formada per guàrdies d'assalt, manàgers, *segons, sparring-partners*, servents de ring, etc., equipats amb galledes que contenen glaç, i líquids misteriosos, i tovalloles i botiquins i paquets de cotó hidròfil.

Ara Paulino — sense coll — amb el cap enfonsat com aquells soldats de plom de testes intercanviables que de vegades presenten un cap que no és el seu, somriu com si arrenqués el plor de cara al públic badoc.

I la lluita comença.

I es prolonga fins al límit de les deu represes.

El micròfon ens assabentà la victòria d'Uzcudun.

Com que ja estic acostumat al fracàs de la meva lògica, ho trobo molt enraonat.

Realment s'ha de conèixer molt a fons la boxa per tal de veure el triomf del basc.

Paulino va baixar del ring fet un Sant Llàtzer. En canvi Corkindale abandonà el fustam fresc com una rosa. Em va semblar que el meu veí no ho va entendre ben bé del tot malgrat la seva experiència.

Després, el combat Vitrià-Matchens, bellíssim i ple de mobilitat, ens donà ocasió de contemplar un boxador de cautxú que tan aviat era dintre com fora de les cordes...

* * *

Sembla que el públic de la boxa paga a preus molt alts les localitats immediates al rectangle on es descabdella el joc, no pas pèr tal de fruir més de la vora la bellesa de l'espectacle, sinó per fer arribar amb més garanties d'èxit la seva veu (els seus bruels, podríem dir) fins el lloc on els combatents s'esbatussen i l'àrbitre ajupit i com atacat d'una estranya miòpia vigila neguitós els més petits moviments.

Les expressions més corrents acostumen a ésser:

—*Duro*, Paulino!

—¡*Mátale de una vez*!

—Apa que és teu!

I encara aquesta frase el sentit de la qual no he pogut copsar:

—Treballa-li els *flatos*!!

* * *

Uns dels àrbitres que actuà amb més assiduïtat fou un jove d'estatura escassa, grassonet i molt aficionat a vigilar de prop les coses.

Algú féu observar que s'assemblava a Carles Riba en sortir de la Universitat (en el temps en què va acabar la carrera).

* * *

La veu del speaker es feia difícilment entenedora.

Aquells que estàvem situats a mig aire del gran pati central sentíem la veu directa de l'anunciador, la veu dels altaveus i encara el ressò a l'altra banda de la plaça. Eren tres veus com superposades i feien pensar en les lletres dels cartells i grans rètols que són enribetades per altres lletres exactes per tal de donar profunditat a la caligrafia. Després de moltes hores de dubte vaig optar per agafar de les tres veus la veu del mig. Va donar-me un resultat plenament satisfactori..., però en aquell moment la gran vetllada de la Monumental havia finit.

CARLES SINDREU

(c) Ministerio de Cultura 2006

LES LLETRES

AL MARGE D'UNA MODA

Enquesta sobre el 900

No sabem pas exactament per què el noucents està de moda. D'uns anys ençà — tres o quatre, a molt estirar — tot allò que recorda els temps d'abans de la guerra té un gran interès per als intellectuals contemporanis i per a tota la sèrie de gent, més o menys esnob, que necessita canviar de tema almenys un cop cada any.

Val a dir que aquest interès pel 1900 sembla que ara ha arribat al seu punt culminant. En les terres que l'estengueren arreu del món, és a dir a París, després de caricaturitzar-ne el ridícul que té, i d'aprofitar tot allò que hi ha de bonic i de decoratiu en les coses i modes noucentistes, s'ha entrat ara en el període de la crítica, de l'anàlisi, més aviat desapassionat, i s'intenta reduir a les seves proporcions veritables tota la llegenda que s'ha creat entorn d'aquest descobriment de 1900. S'han fet exposicions relatives al tema, s'han desenterrat comèdies i espectacles de fa trenta anys i els han presentat en forma adequada. Arreu s'han escrit llibres. S'ha fet del noucents el motiu de tota una sèrie de films. (*La dame de Chez Maxim's, L'opéra de Quat' Sous* — Pabst fou potser el primer que n'aprofità les possibilitats decoratives —, *Lady Lou, Cavalcada.*)

Paul Morand, per Major

De tot això, d'aquesta saturació sentimental que provoca l'exhumació noucentista, n'han sortit tota una sèrie de conseqüències més o menys encertades sobre la diferència entre 1900 i 1933, i un reflex de les modes femenines i de la decoració d'aquells temps, en les darreres novetats en aquests rams.

A *Les Nouvelles Littéraires,* Georges Charensol ha començat una enquesta entre les principals figures de la intellectualitat francesa, per a esbrinar les seves opinions sobre 1900, en relació amb aquest any de gràcia de 1933, i especialment per a tractar d'esclarir si és cert, com algú afirmà, que aquells temps foren una mena d'oasi de tranquillitat en comparació amb la febre que agita el nostre temps — una mena d'*ancien régime* —, o bé si el noucents fou una apoteosi de la carrincloneria com han intentat demostrar — i gairebé sempre aconseguit — la major part dels que fins ara l'han portat al llibre, al teatre o a la pantalla.

La major part dels consultats han mostrat una equanimitat remarcable. Amb diferentes paraules han vingut a dir que de mil noucents a mil noucents trenta-tres no hi ha gaire diferència, si no és en les modes, i que el ridícul d'aquestes és simplement qüestió de perspectiva històrica. 1933 serà tan risible com 1900 dintre d'uns quants anys. Altrament 1933 no es comprèn sense 1900.

Una de les opinions més interessants és la de Paul Morand, un dels pares d'aquesta moda actual de les coses noucentistes. El seu llibre *1900* fou un dels fets que contribuïren a la popularitat del tema.

La primera afirmació seva és força encertada, veritablement. 1900, diu, ha d'ésser considerat com la fi d'un cicle històric que ara torna a començar de nou. La durada d'aquest móviment noucentista prova que respon a un estat collectiu d'esperit. Que hi ha una afinitat gran entre 1900 i 1933. De 1900 ençà hem passat un període *d'internacionalisme, marxisme, judaisme, pacifisme, antimilitarisme, escepticisme, revisió de valors i d'humanitarisme.* Breu, un cicle anti-heroic, anti-romàntic, materialista. Els grans homes han esdevingut vulgars per obra i gràcia de les biografies més o menys novellades. Ara es comença un nou cicle *nacionalista i nietzscheà, sota el triumvirat Mussolini-Hitler-Stalin.* (Subratllem la influència nietzscheana. No sabem si se li ha donat tota la gran importància que té en la formació de l'esperit del nostre temps.)

Segona afirmació de Paul Morand: Després d'aquest cicle retornarà aquell que hem acabat i el món serà novament materialista, marxista, etc. Es a dir que segons Morand la història no és més que un seguit de reaccions.

Altra constatació curiosa que implícitament fa Paul Morand és la de considerar el noucents com una cosa alhora ridícula i envejable, però que de fet cap dels apologistes, ni dels aficionats actuals, no canviaria pels temps d'ara. Aquesta constatació que en Morand — jove — es troba natural, hom pot fer-la i estranyar-se'n llegint les respostes — ben diverses certament — de moltes persones que foren joves en aquells temps i que en parlen amb melangia. Potser deu ésser allò que deia el poeta castellà:

Como a nuestro parecer
cualquiera tiempo pasado
fué mejor.

RAMON ESQUERRA

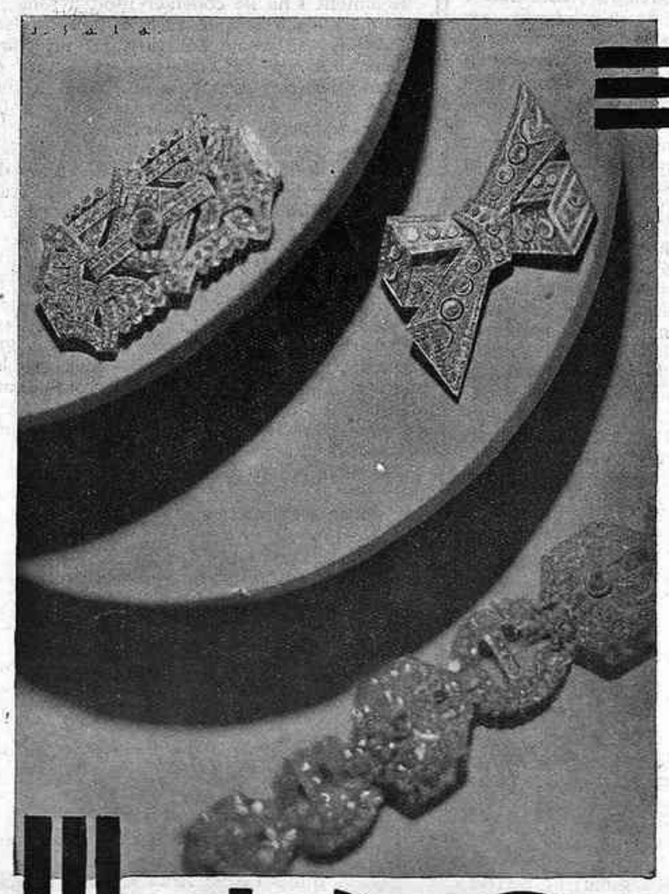

Només les pedres engalzades amb un art refinat mereixen el nom de joies

J. ROCA
JOIER
Rambla del Centre, 33
Passatge Bacardí, 2

ELS LLIBRES

Tomàs Garcés, *Notes sobre Poesia* (Llibreria Catalònia)

Tomàs Garcés ha aplegat, en dues ocasions, els seus articles. En la primera, amb *Paisatges i lectures* ens oferia més aviat un recull de poemes en prosa. Visions de paisatge d'uns ulls apropats a l'adolescència. Ara, amb *Notes sobre Poesia,* ens dóna concretament les seves impressions de lector. Hi ha, però, una mateixa diagonal que uneix els dos únics llibres de prosa de Garcés. De tal manera que del seu primer recull servaríem el títol per a aplicar-lo, lleugerament modificat, a aquest agradable recull de *Notes sobre Poesia.* Si Garcés hagués volgut evidenciar el procés dels seus assaigs, hauria definit aquestes notes amb un títol semblant: *Paisatges a través de lectures,* amb el qual potser hauria malmès el seu desig d'intranscendència, però hauria definit el caire de la seva obra.

Tomàs Garcés

Tomàs Garcés no ha pretès fer una obra de crítica literària. Garcés no posseeix el do de la submissió que és una de les característiques del crític; s'interessa només pel color, pel perfum, pels perfils de les coses, com pertoca al poeta. Si Tomàs Garcés fos privat de caminar pel marge de les coses llegides, de triar-ne les flors i de divagar una estona a l'entorn d'elles, actualment aquestes agradables *Notes sobre Poesia* no existirien. Per contra, aquestes notes són producte d'un temperament intuïtiu; més que caure damunt de l'objecte, el seu autor endevina aquest objecte. En deixar l'obra que li plau, Garcés no n'ha desentranyat el misteri, però és aquesta pròpia qualitat de misteri la que l'atrau i li permet parlar-ne.

Garcés es val, moltes vegades, de símbols per a expressar-nos un concepte. Al llarg de *Notes sobre Poesia,* trobaríem innombrables exemples. «Legions d'àngels han envaït la poesia», «la seva obra sembla una flor que creix entre les lloses d'una tomba», «l'evasió s'atura a les vores d'un gorg adolescent, on les llàgrimes i els somriures s'entrelliguen».

De símbols d'aquests en trobarem a cada pàgina. Juguen, en els assaigs de Garcés, un paper important i són els que el fan, essencialment, un anticrític, no pas per la qualitat del judici, sempre just i mesurat, ans per aquest punt de fuga i de recreació de l'intuïtiu. El seu llenguatge, a més, és lluny de la fredor gairebé periodística que sembla característica del crític.

Tomàs Garcés cerca la flor de tot. En poesia té unes preferències determinadíssimes. Leopardi, Supervielle. Ha vercat la flor dels paisatges: Castelveccio. I ha cercat la flor d'un bell vocabulari. Qui reconeixeria, sota un títol tan intranscendent com *Notes sobre Poesia,* fragments com aquests: «I si un dia Déu volgués separar el dolor de l'home, els versos d'alguns poetes elegíacs recordarien, sempre més, l'interromput connubi. Perquè el Senyor que va donar a Job, en paga de la seva dolça paciència, ramats abundosos, fills formosos i llargs anys de vida plena de salut, també premia els poetes superadors de la dissort i els corona de glòria i dóna a llurs versos la duresa del diamant i la roentor de l'estel»?

El llenguatge de Garcés té, ací com en totes les seves altres obres, el mateix to recollit i intangible de les belles coses que glossa.

IGNASI AGUSTI

Mapes i Guies
per a Automobilistes i Alpinistes
Llibreria Francesa
RAMBLA DEL CENTRE, 8 i 10
Sucursal:
PASSEIG DE GRÀCIA, 87
BARCELONA

LLETRES ANGLESES

Una antologia poètica

La literatura en llengua anglesa té una pila de circumstàncies que afavoreixen extraordinàriament la seva difusió. Ultra les innombrables cases d'edició britàniques i americanes, alguna de les quals, com la Collins, amb les seves sèries a preus populars posa a l'abast de tothom les obres més importants de les lletres ingleses, la difusió a l'estranger està amplament assegurada, de fa molts anys, amb aquella famosa *Tauchnitz Edition,* de Leipsic, que ha ultrapassat el seu volum 5000 i que edita, exclusivament per a l'estranger, una completíssima selecció (que en els grans autors gairebé abasta totes les obres) dels llibres que assoleixen un èxit, per qualsevol motiu intrínsec, en el mercat literari anglès o americà. Fa un any que aquesta editorial no és pas sola a acomplir aquesta tasca. Uns elements despresos de la Tauchnitz han fundat una nova editorial, *The Albatross Library,* amb les mateixes finalitats que l'antiga casa de Leipsic, però caracteritzada per una major modernitat, tant en la tria d'autors i títols, com en la presentació i en les iniciatives. En la seixantena llarga de volums publicats hi ha els títols més destacats de la moderna novella, i els noms dels autors representats, com Huxley, Lawrence, Golding, Bromfield, Joyce, Walpole, Woolf, etc., són testimoni de la vàlua d'aquesta selecció de moderna literatura anglesa. A més a més dels volums ordinaris, aquesta nova editorial s'ha emprès la publicació, fora de sèrie, d'obres, d'obres difícils de trobar, pel preu i per la raresa de l'edició, com els famosos — i prohibits a Anglaterra — *Lady Chatterley's Lover,* de D. H. Lawrence, i *Ulysses,* de James Joyce. Una altra de les seves edicions més importants ha estat la de l'*Albatross Book of Living Verse* — que té evidentment un títol ambiciós: versos vivents — i que és una antologia poètica d'autors anglesos i americans del segle tretzè als nostres dies, seleccionada i prologada per Louis Untermeyer.

W. B. Yeats, per Thomas Derrick

Ja hi havia diverses antologies poètiques de llengua anglesa, com l'*Oxford Book,* editat fa trenta anys, o bé la més recent i molt extensa *The Standard Book of British and American Verse,* publicada a Nova York amb un pròleg de Christopher Norley, i que té la particularitat de reunir una selecció completíssima, potser àdhuc desproporcionada, dels poetes moderns; però com a iniciació a la poesia anglesa i com a tria completa d'autors i d'èpoques, adreçada especialment al públic estranger, el llibre de l'Albatross és una obra preciosa. Els pròlegs concisos al davant de cada secció de l'antologia, situen el lector i donen una breu referència de l'evolució de la lírica a través de cada segle. Els nombrosos indexs (per títols, per autors, per primeres ratlles, d'obres majors no inserides en el llibre, etc.), fan de l'obra un document de consulta fàcilment abordable. Altrament, i fent-se càrrec de les dificultats insuperables que representaria per a un lector estranger la comprensió de l'anglès medieval de Chaucer i de les balades i cançons anònimes, Untermeyer les ha transcrites, en versions fidels i artístiques, en la llengua moderna, posant encarat, plana per plana, en la selecció de Chaucer, el text antic. Vénen després Breton, Walter Raleigh, Lodge, els Elisabethians, els poetes del segle XVI, i al davant de tots, Shakespeare, amb una tria considerable de fragments lírics de les obres teatrals i els millors dels sonets; Marlowe, Ben Jonson, John Donne, un dels millors i més profunds poetes eròtics; els «cavallers, puritans i metafísics» del segle XVII, amb els noms albiradors de Milton i Dryden; la poesia plena de filosofia de Pope que dóna el to, més aviat rebaixat, de la poesia anglesa del XVIII, que els noms de Chatterton, Thomas Gray i la comtessa de Winchelsea fan més amable; el segle XIX, el més gloriós de la lírica anglo-saxona, que s'obre amb els cants profètics i inspirats de William Blake i ha de veure el prodigi de les vocacions poètiques gairebé monstruoses de Shelley i Byron i registrar els noms importants de Burns, Wordsworth, Coleridge i Keats, presenciar la naixença de la poesia americana amb Emerson, Longfellow i Poe (a remarcar la manca en el recull de *Les Campanes* i *El Corb,* al costat de l'admirable *Annabel Lee*); els accents finíssims de Tennyson i Browning, i cloure's amb la inspiració moderna de Walt Whitman, Dante Gabriel Rossetti i Swinburne. Thomas Hardy, Oscar Wilde i Lewis Carrol tenen també en l'antologia alguna poesia que és testimoni d'una activitat una mica marginal d'aquests autors famosos.

El segle XX s'obre amb els cants solemnes i pintorescos de Kipling, el «xantre de l'imperialisme britànic», i les cançons irlandeses de William Butler Yets: aquests dos noms, els més ilustres dels poetes anglesos vivents, encapçalen una selecció en la qual es destaquen De la Mare, Frost, Siegfried Sassoon, T. S. Eliot, Ezra Pound, Aldington, i la veu jovenívola i enyorada de Rupert Brooke. Potser hi manquen algun dels noms més joves, entre els quals només són representats Richard Hughes i l'americà Merrill Moore, però probablement el criteri de l'editor, en aturar prudentment la seva selecció moderna, ha estat el més encertat.

Aquesta Antologia, de sis-centes cinquanta planes de lletra més aviat atapeïda, la qualitat intrínseca de la qual podria ponderar molt millor que jo el poeta Marià Manent, gran amador de poesia anglesa, m'ha fet imaginar el goig que faria una obra similar dedicada a la poesia catalana. Estem mancats d'una Antologia poètica completa, i àdhuc una de les més modernes, aquella que dedicà Alexandre Plana, fa quinze anys, als poetes de Maragall ençà, ultra estar exhaurida, necessitaria una revisió severa. Estem en ple centenari de la Renaixença catalana i un llibre que reunís, de Berenguer de Palol i Ramon Llull fins a Sànchez-Juan i Ignasi Agustí, la part més pura — més vivent, en el terme de l'edició de l'*Albatross* — de la poesia catalana, faria un servei extraordinari a molts catalans que desconeixen gairebé en absolut el tresor poètic de la nostra llengua i jo crec que, de passada, seria un bon negoci editorial. Altrament, i aquest no seria pas el seu valor més petit, permetria fer una revisió de valors de la nostra lírica que potser ens donaria alguna sorpresa, en rehabilitar algun nom oblidat i fer veure la buidor lamentable d'altres que encara serven un prestigi fet només d'inèrcia.

Hi haurà algun crític que vulgui fer aquesta obra important? Alexandre Plana, J. M. Capdevila, Llates, Serra i Baldó... hi ha uns quants noms que serien capaços de reeixir en aquesta feina. Esperem que algun d'ells la vulgui empendre.

RAFAEL TASIS i MARCA

Guies i Mapes
de totes marques
i de tots els països,
els trobareu a la
Llibreria Catalònia
3, Ronda de Sant Pere, 3

CAMISERIA FITO BARCELONA
Exit en la mida
Corbates inarrugables
Pijames a bon preu
JAUME I, 11
Telèfon 11655

Cautxú Català
Corts Catalanes, 615
Ronda Sant Pere, 12
Passeig de Gràcia, 127

Gorres per al bany; selecció de models des d'una pesseta.
Sabatilles de cautxú; models de gran moda.
Joguines flotadors.
Salvavides «Flota».
Piragües de lona i cautxú.
Cèrcols de cautxú per al TENICOIT (joc de moda a les platges)

(c) Ministerio de Cultura 2006

LES ARTS I ELS ARTISTES

UNA EXPOSICIÓ D'INDUMENTARIA

La Col·lecció Rocamora

Deu fer cosa de quatre o cinc mesos que es fundava a Barcelona una nova entitat, l'Associació d'Amics dels Museus de Catalunya.

Aquesta nova associació es constituïa seguint l'exemple de moltes altres que, amb una finalitat semblant a la que promovia la seva fundació, hi ha a totes les capitals i ciutats importants d'Europa i de Nordamèrica i que tenen per objecte acoblar en un nucli actiu i eficient totes aquelles persones que per la seva situació, per la seva cultura, per la seva bona voluntat, poden ajudar, sia materialment, sia moralment, la tasca que dins la vida ciutadana descabdellen els museus públics, promovent envers ells la màxima atenció dels ciutadans per mitjà de conferències, visites, exposicions i altres manifestacions culturals que els facin remarcar el que són i el que representen les col·leccions de què llur comunitat és propietària, incrementant el contingut d'aquestes amb donatius, subscripcions, deixes, etc., portant, en fi, la seva cooperació en tot el que sigui necessària a l'obra de les entitats oficials a les quals està encomanada la cura d'aquelles col·leccions.

En ciutats en les quals aquests serveis de cultura disposen de moltes més possibilitats que la nostra, en les quals les corporacions públiques els dediquen una atenció que ací quasi ens semblaria manicomial, és ben gran el servei que els presten les entitats del caire d'aquestes que comentem. A casa nostra hi ha encara molt més per fer.

Els nostres museus es troben avui en mans de persones que els estimen i els serveixen amb un intelligent entusiasme i que fan més feina de la que és possible amb la restricció a què obliguen els temps i la precarietat de mitjans de què actualment disposen. Però si en altres ciutats d'una tradició museística importantíssima i d'unes disponibilitats molt més grans per atendre el que ella reclama, és bon servei el que hi aporta la iniciativa particular, no ha d'ésser pas a la nostra que pugui ésser considerada com a negligible la cooperació que als nostres museus aporti la novella entitat.

La primera manifestació pública dels Amics dels Museus de Catalunya ha estat l'exposició, al Museu de les Arts Decoratives de Pedralbes, de la col·lecció d'indumentària propietat de Manuel Rocamora. Una exposició d'excellent qualitat, sigui el que sigui el caire sota el qual hom la vulgui considerar, preludi de moltes altres que la mateixa entitat ha de seguir organitzant i que ens ha de revelar la gran, l'enorme riquesa col·leccionística que en cinquanta diversos aspectes tenim a casa nostra.

El gaudi espiritual augmenta més i més tant com és més i més compartit. Per això, Rocamora, ja de sempre, en el seu taller del carrer de Montcada, ha tingut en tot moment a la disposició de tot estudiós, de tot curiós, la seva magnífica col·lecció d'indumentària. Rocamora, i amb ell els seus companys col·leccionistes, no té res a veure amb aquell tipus de col·leccionista avariciós i ple de recels que substreu a la publicitat els objectes de la seva afició, les seves col·leccions, que trobarien la seva màxima justificació en la funció social que el seu propietari no els deixa exercir. Egoisme, com tots els egoismes, miserable i tristament estèril.

Per això Rocamora ha tret la seva col·lecció d'indumentària i l'ha portada al Museu de les Arts Decoratives per tal que el públic de Barcelona la pogués contemplar. Una exposició extraordinària, tant per la quantitat dels seus objectes com per llur valor de raresa, selecció i qualitat.

Una col·lecció que és el resultat de vint anys de recerca, de viatges, de mil gestions diverses, amb una despesa incalculable de temps, de voluntat i de paciència. Només amb un entusiasme incansable i un esperit de continuïtat inflexible ha pogut ésser possible l'acoblament d'aquesta enorme quantitat de faldilles, gipons, casaques, capes, mocadors, calces, ombrelles, mitges, sabates, guants, capells, lligacames, sivelles, bosses, carteres i les altres mil diverses peces que han constituït el vestuari i els seus accessoris des del segle XVII ençà. Conjunt d'objectes, els uns gairebé insignificants, els altres importants en gran manera, però com cap altre valuós i representatiu, com a document del que foren la vida i els costums de les generacions passades, pel que ens evoca per la seva qualitat anecdòtica i pintoresca, pel gran servei que ha de prestar a la historiografia de les arts aplicades, i fins per la seva pura i senzilla condició de curiositat per al visitant no especialitzat.

Una de les millors peces de la Col·lecció Rocamora

Començada la col·lecció Rocamora quan encara ningú no es preocupava per aquests objectes que la formen, atreta l'afició dels col·leccionistes per les grans especialitats de la curiositat, es pot dir que gairebé pogué treballar per la seva dèria lliure de tota concurrència. Val a dir, però, que la raritat del material a què es dedicava, amb poques persones més que s'hi haguessin interessat, cap d'elles no n'hauria pogut treure gaire gran profit. Per això, després, quan l'afició fou més generalitzada, ell tenia ja constituïda la part més ingent de la seva col·lecció. No podia ésser superada per cap altra, encara que sí podia ésser augmentada i enriquida. Rocamora, amb concurrència o sense, no deixà de cercar i de lluitar per l'adquisició de nous exemplars.

I el fruit de tot aquest esforç, de tot aquest entusiasme, de tota aquesta devoció que ha salvat de la pèrdua i de l'anihilament coses insubstituïbles, precioses i riquíssimes, fins dins llur insignificància moltes d'elles — o precisament per ella mateixa —, el que ens ha ofert en la seva primera manifestació pública l'Associació d'Amics dels Museus de Catalunya.

JOAN CORTES I VIDAL

PROJECTOR

La segona Reunió internacional d'arquitectes

La revista *L'Architecture d'aujourd'hui*, amb el concurs de l'Exposició triennal de Milà, ha organitzat la segona reunió anual, la qual tindrà lloc en aquesta darrera ciutat la segona setmana de setembre.

L'esmentada revista organitza anualment una reunió, amb el fi de donar als arquitectes de tots els països una ocasió de trobar-se, de bescanviar idees, d'estrènyer les relacions intel·lectuals i de discutir els problemes de llur professió. La tria del lloc és determinada segons l'interès de les manifestacions artístiques de l'any.

En 1932, el tema proposat com a base de discussió era: *Formalisme i racionalisme en l'arquitectura contemporània.* La reunió de Milà serà consagrada als problemes plantejats per la qüestió: *La formació de l'arquitecte.*

Aquestes reunions no tenen pas un caràcter oficial; al contrari, la revista organitzadora té més aviat interès que no siguin confoses amb els congressos dits oficials. Tots els que s'interessen per aquestes qüestions: agrupacions d'arquitectes, escoles d'arquitectura, personalitats qualificades, són invitats a la reunió per tal que puguin fer conèixer llurs punts de vista.

Mostres de crítiques contemporànies de Renoir

La gran exposició Renoir, oberta a l'Orangerie de París—de la qual es parlarà extensament més endavant—invita a reproduir algunes crítiques contemporànies—i adverses—del pintor:

«Es la demència, és el partit pres de l'horrible i de l'execrable! Es diria que tot això ha estat pintat amb els ulls tancats per uns alienats, barrejant a l'atzar els colors més violents sobre paletes de llauna. Es la negació de tot el que és permès en pintura, de tot allò que s'anomena llum, claredat, transparència, ombra i dibuix. Un comença per somriure, i en surt tot trist.» (*Le Pays*, 9 d'abril de 1877.)

«En *La balançoire* i el *Bal du Moulin de la Galette*, Renoir s'ha ocupat de donar servilment la naturalesa. Al primer cop d'ull sembla que les seves teles, durant el trasllat del taller a la sala d'exposició, han sofert un accident. Són pigallades de taques rodones i tigrades a claps a claps. Examinant-ho bé, es comprèn què ha volgut fer l'autor: s'ha esforçat de donar l'efecte d'un sol que bat entremig del fullam sobre uns personatges asseguts sota els arbres. Aquestes taques rodones tenen la pretensió d'ésser l'ombra projectada per cada fulla. Vetaquí, ho confesso, una temptativa verament impressionista. Però empendre una lluita semblant amb la naturalesa no és exposar-se a una desfeta sense excusa i sense interès, perquè sempre serà ridícula?» (Roger Ballu, *La chronique des arts et de la curiosité*, 14 d'abril de 1877.)

«El retrat de M. Spüller i el de Mlle. Samary també fan la seva impressió. Tots dos són bastant semblants, però Mlle. Samary és representada com una dona horriblement arrebossada, i el pintor sembla haver-se assegut sobre M. Spüller abans de posar-lo en el quadro.» (Baró Grimm, *Le Figaro*, 5 d'abril de 1877.)

«Aquests sedients artistes s'intitulen els intransigents, els impressionistes. Agafen unes teles, hi tiren a l'atzar alguns tons i firmen. Es així com a l'exposició de la Villa Evrard uns esperit esgarriats arrepleguen rocs del camí i es figuren haver trobat diamants. Esgarrifós espectacle de la vanitat humana que s'esgarria fins a la demència!

»Proveu d'explicar al senyor Renoir que el tors d'una dona no és un pilot de carn en descomposició, amb unes taques verdes i morades que denoten l'estat de completa putrefacció en el cadàver!» (Albert Wolff, citat per Arsène Alexandre en el prefaci del catàleg de l'exposició Renoir de 1892.)

Quan, en 1897, entren al Luxemburg les teles de Renoir, Sisley, Pissarro, etc., llegades per Caillebotte, uns quants acadèmics dirigeixen una protesta col·lectiva al ministre d'Instrucció pública. Un periodista interviua un dels protestataris:

«—L'Institut no podia restar mut davant d'un escàndol semblant. Calia que sortís de la seva longanimitat (*sic*). Al capdavall, no és el guardià de la tradició? On anem a parar, on anem a parar? Com ha gosat l'Estat acollir en un museu una semblant col·lecció d'insanitats? Heu vist aquesta col·lecció? L'Estat protegir semblants porqueries! El Luxemburg és una escola. Quin ensenyament hi rebran des d'ara els nostres artistes joves! Ja serà bonic, ja! Tots es posaran a fer impressionisme. Ah, aquesta gent es pensen pintar la naturalesa, la naturalesa tan admirable en totes les seves manifestacions! Quina pretensió! La naturalesa no és pas per a ells. Aquest senyor Monet! Recordeu les seves catedrals? I dir que un temps va saber pintar! Sí, jo n'he vist coses bones, però ara... Hi ha també un senyor Renoir, sí, *noir*, però no ha sabut mai agafar un llapis; no és com l'altre, Renouard, *nouard*. Ah, que n'és de trist tot això! I tot això és culpa dels periodistes criminals que tenen l'audàcia de defensar una pintura així! I també és culpa de l'Estat, ho repeteixo; no vull dir del ministre actual, no; ja fa més temps. La cosa ha començat amb Tirard (el ministre llavors actual era Rambaud). Em tracten de patum (*vieille perruque*), naturalment, però heu de saber que se veure art allà on n'hi ha, quan n'hi ha en algun lloc... I sóc d'allò més eclèctic...» (Interviu publicat per *L'Eclair*, 9 de març de 1897.)

CAMISERIA FITÓ BARCELONA
Exit en la mida
Corbates inarrugables
Pijames a bon preu
JAUME I, 11
Telèfon 11655

LLIBRES D'ART

"Per la humanització del moble"

Ha aparegut a les llibreries d'art un bell volum de gran interès per als moblistes de casa nostra. Aquest llibre porta el títol de *Per la humanització del moble*. El seu autor és Jaume Marco, el mestre decorador que actualment realitza l'adaptació del Palau del Parlament de Catalunya.

A Barcelona, que és un excellent mercat per a les edicions estrangeres d'obres d'art i de decoració, no és gaire corrent una edició com aquesta, que faci referència a mobiliari. Revistes com *Art et Décoration* i *Moderne Bauformen* són quasi populars en el nostre medi, i es prodiguen força entre els nostres artífexs i amateurs, i no obstant, hom manca d'obres de tècnica, de resolució de problemes de l'habitació, i que ací no es propaguen potser per manca d'interès o negligència per part dels nostres professionals; o bé perquè l'alemany, que és correntment l'idioma original d'aquesta mena d'obres, els és poc assequible.

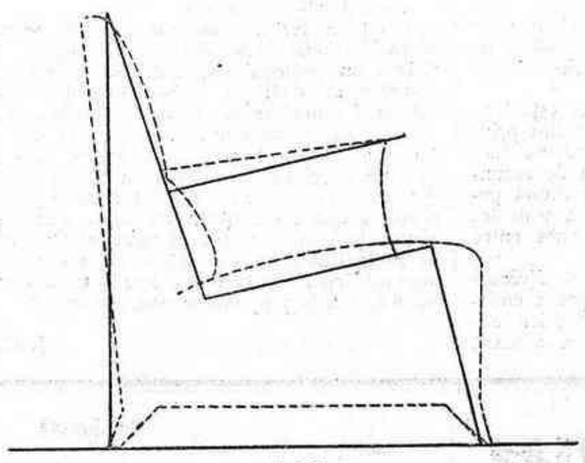

Fig 8 C

Resultat de les proporcions obtingudes en el cartabó n.º 4 del diagrama 8 A

Una illustració del llibre de Marco

Per això l'aparició d'aquest llibre de Jaume Marco representa ací una cosa excepcional. No té el suport de la tradició en les nostres editorials, i ha hagut d'ésser editat pel mateix autor, el qual ha fet un esforç que li ha d'ésser agraït considerablement, tant per l'esplendidesa de l'edició, com pel valor didàctic del contingut.

El seu títol indica ja a bastament aquesta qualitat i, a més, la posició espiritual de l'autor en tractar el tema. Humanització del moble! En aquest temps en què el mobiliari de la casa moderna esdevé cada dia més net i esterilitzat, no hi ha cap raó per creure que es deshumanitza en relació al moble clàssic, si guanya en adaptabilitat perfecta als nostres costums i condicions d'avui.

Jaume Marco, en aquesta obra, tracta la proporció i la disposició del cos humà en cerca d'estabilitat i de repòs, amb la mateixa manera sensible amb què, en l'exercici de la seva professió, tracta segurament la talla en un Lluís XVI, posem per cas, o la qualitat de les matèries en un moble modern.

No és aquest llibre una monografia de les cadires i cadirals més reeixits que ha projectat en el transcurs de la seva professió, i que per als artífexs tindria un indubtable interès. Al llarg de la seva exposició demostra amb gràfics i dades interessantíssimes — que es obligat de conèixer — unes lleis, o millor dit un cànon, per tal de donar al moble les condicions necessàries al confortable acolliment de l'individu; tot això, amb diagrames senzills i de fàcil comprensió fins per als més profans.

L'altura del seient d'una cadira hi és meticulosament registrada, segons convé a l'estatura normal de la persona. La inclinació del respatller i la seva profunditat, en cadirals i butaques, són altres tants problemes resolts segons sigui la posició de repòs que hom cerca en cada moble, i que en cap cas no podrien ésser considerats negligibles encara que realment hagi estat així fins ara entre nosaltres.

Seria curiós d'establir el nombre aproximat de les cadires i altres menes de seients de diversos estils que hi ha a Barcelona, i les característiques de confort o comoditat que se'ls pot atribuir. Sembla que els barcelonins — ja prou desgraciats per l'arquitectura extraordinària demostrada a les façanes d'unes cases que, a l'interior, es resolen sense tanta iniciativa però amb el mateix desencert — són una gent que no seuen bé, malgrat la profusió amb què escampen els seients per les diverses cambres de llur pis.

L'increment de les botigues o basars de mobles s'ha desenvolupat d'uns quants anys ençà i ha produït aquests tipus de mobles, que amb tot i llur manca d'estètica i proporcions, i de condicions útils a la funció que els és assignada, a força de no tenir caràcter han esdevingut tan característicament barcelonins. Una arrelada tradició de l'ebenisteria catalana, tot un seguit de generacions d'artífexs de casa nostra, resten encara sota els efectes de la invasió, deplorable en molts sentits, del moble fals i pretensiós procedent de València, i pateix l'atròfia del gust de la construcció i de la qualitat.

Les tendències de simplicitat de formes que propugna la vida actual, afavoreixen una possible reacció contra aquesta producció de mobiliari emfàtic i poca-solta que enfarfega les nostres cases particulars.

Si els nostres moblistes, els tapissers, els cadiraires en particular, i els decoradors en general, reixen i aconsegueixen superar els conjunts tan generalitzats en les cases de la nostra burgesia, hauran fet la tasca de caire artístic i social que els correspon.

Faran bé de consultar i d'orientar-se davant les publicacions o revistes especialitzades estrangeres, si pretenen donar a l'ebenisteria catalana un to renovellat a les formes del mobiliari. Pel que fa a les dades essencials de la seva estructura, i en especial al que afecta als seients en relació a la resta del mobiliari i al cos humà, els professionals faran bé de travar coneixença amb llibres com aquest de Jaume Marco, auxiliars preciosíssims en aquesta època en què totes les raons d'ordre estètic prenen suport en les exigències estrictament constructives i funcionals.

JOSEP MAINAR

raspalls per a tots els usos
articles de neteja—objectes per a presents
rambla catalunya, 40

L'INFANT PRODIGI

—Si no em compren un cavall de cartó, aquesta nit sabotejaré Beethoven.

(*Jugend*, Munic)

L'home de negocis visitant un museu arqueològic. — Quina mecanògrafa que seria!

(*Der Lustige Sachse*, Leipsic)

—Ara cantaré una cançó en japonès, però he d'avisar que és una mica escabrosa.

(*The New Yorker*)

—Si no fas bondat, nena, et ficaré en un collegi perquè aprenguis a tenir educació.

—Per què, mamà? Es que no puc apendre'n a casa?

(*Il Travaso delle Idee*, Roma)

MATISOS

El cambrer. — La propina és denigrant. Una petita gratificació ja és una altra cosa.

(*Gringoire*, París)

L'únic palet de la platja

(*Everybody's Weekly*, Londres)

—Dos terminis més que paguem a la llevadora, i el nen ja és nostre.

(*Fantasio*, París)

(c) Ministerio de Cultura 2006

La ràdio al servei de la policia

La poderosa organització de la policia alemanya té amb la ràdio un valuós element de comunicació i compta a Berlín amb dues emissores que emeten amb llargades d'ona extracurta i normal. A França hi ha també un projecte de xarxa ràdio-policíaca que comprèn l'establiment d'una estació central a París i de diverses a la resta de França.

La utilització de l'aviació per als serveis policíacs va portar la necessitat d'establir entre ells i el comandament la necessària relació i això va ésser un dels inicis d'aquesta especialitat de la ràdio.

Actualment hi ha ja una central de ràdio-policia al ministeri de l'Interior que comprèn una estació de 2 Kw. bastant ben comunicada amb les xarxes telefòniques i telegràfiques i que emet entre 30 i 90 metres i també entre 300 i 1,400 metres. Sobre la teulada d'aquest Ministeri es percep clarament l'antena d'aquests serveis, que s'aixeca a més de 50 metres d'alçària. Al mateix lloc està situada tota una xarxa d'antenes més baixes destinades especialment a la recepció, però que es poden maniobrar de manera que es puguin obtenir gairebé totes les llargades.

El projecte és estendre aquestes estacions per diversos llocs de França establint principalment quatre estacions a Bordeus, Lió, Marsella i Estrasburg i d'altres de secundàries. Les quatre primeres són d'una potència d'uns 300 wats i d'uns 100 wats les segones, que emeten solament ones entre 0 i 60 metres.

Segons aquesta organització, a diverses hores fixes la central actuarà com a emissora adreçant missatges a les brigades mòbils i comissariats i seguidament actuarà com a receptora, reservant-se la tasca d'emissió a l'estació bordelesa i així anirà fent amb les quatre estacions principals de la xarxa.

Tot i els perfeccionaments adquirits en matèria de precisió radiofònica, principalment en les ones extracurtes, no són prou per a establir un servei amb reserva suficient per a ésser eficaç. Les recerques nacionals poden ésser així d'un valor molt relatiu i gairebé una organització més de caràcter administratiu per a donar comunicats diaris i pocs avisos concrets. En canvi, internacionalment pot tenir ja més utilitat, i des del punt de vista policíac les informacions de l'emissora de Berlín són interessantíssimes, tant que ja es preveu que la central francesa en dues ocasions per dia transmetrà missatges a l'emissora berlinesa.

La ràdio-policia de l'Estat preveu també la possibilitat de comunicacions amb els vaixells i fins i tot amb les grans línies de ferrocarril, i això ja ha estat assajat amb la línia París-Le Havre.

Posats a fer, i com que aquesta organització suposa la formació dintre de la policia d'un personal especialitzat, es podria comptar amb ell per a la lluita antiparasitària, i també en el cas dels aparells clandestins que pertorben la recepció, la lluita fóra més fàcil. Tot això es preveu per a l'avenir afegint-ho a la policia fiscal, és a dir, a poder establir totes les estacions receptores que no satisfan les taxes que els Estats han imposat per al manteniment de la radiodifusió en els països en els quals aquesta depèn directament de l'Estat o com un tribut més per aquest nou concepte.

J. G.

— Estimat John, t'he de dar una notícia. Em sembla que tindrem un ou.

(*The New Yorker*)

CONSOL

—Quina barra... Fa quatre dies que ets fora de casa.

—No cridis encara. Només vinc a buscar el paraigües.

(*La Depêche*, Toulouse)

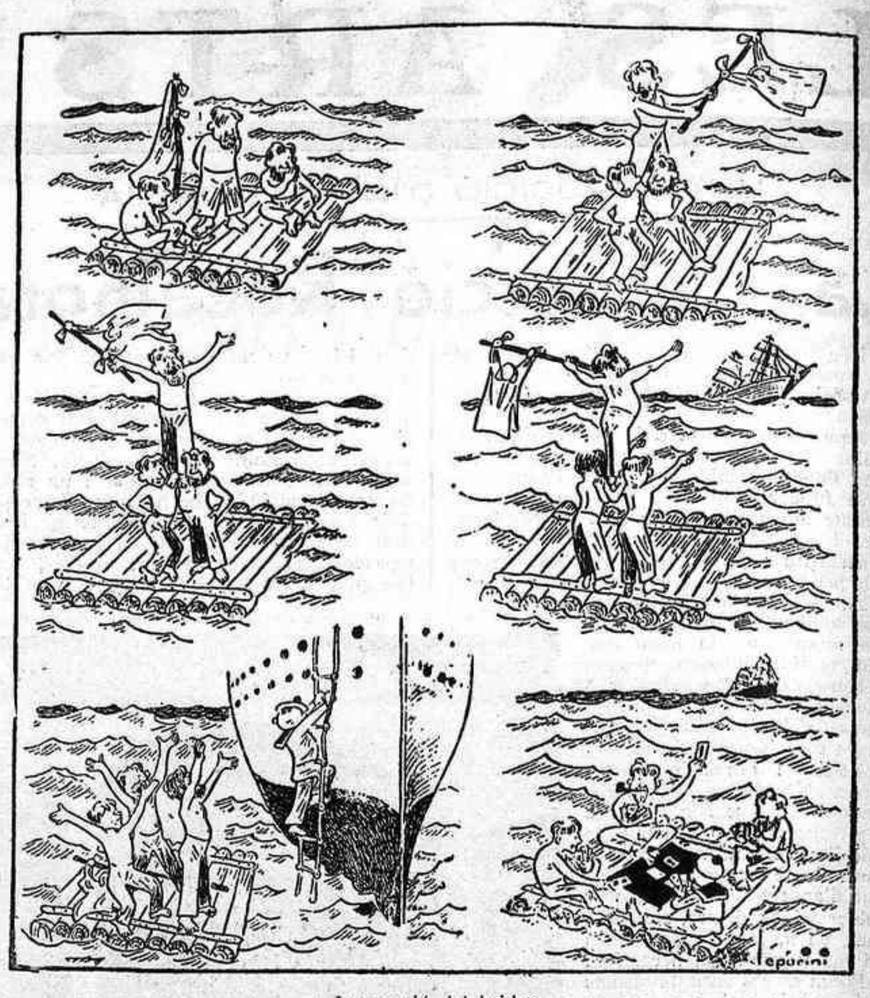

La passió del bridge

(*Il Travaso delle Idee*, Roma)

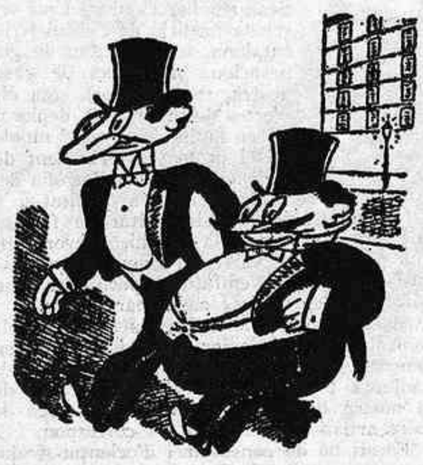

— I què li diu la dona quan torna tan tard a casa?

— Sóc solter.

— Aleshores no entenc per què torna tard.

(*Ric et Rac*, París)

—Professió?

—Enterra-morts, per servir-lo.

(*Gringoire*, París)

—Per què va deixar la casa on servia?

—Perquè el senyor roncava.

(*Gringoire*, París)

— Ah, ets tu? Quina mala estona m'has fet passar! Em creia que hi havia un lladre.

(*Le Rire*, París)

—No, no està bé! Ficar-se a l'auto d'un desconegut!

—No, si me'l van presentar en una festa nudista!

(*Candide*, París)

UNA VISITA AL MUSEU EN 1950.

La institutriu. — Aquest és el darrer exemplar de jueu alemany, trobat al Spree, en 1933.

(*Da Wroble na Dachu*, Varsòvia)

CIRURGIA ESTETICA

— Res, senyora, li treuré deu anys de sobre.

—Oh, doctor, és que no vull tornar-me tan criatura.

(*Ric et Rac*, París)

L'orador.—Perquè jo, ciutadans, m'he fet a mi mateix.

Un del públic.—Doncs no et vas recordar dels cabells!

(*Everybody's Weekly*, Londres)

Societat Espanyola de Carburs Metàl·lics

Correus: Apartat 190 — BARCELONA — Telèfon 73013
Teleg.: "Carburos" — Mallorca, 232

CARBUR DE CALCI; Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya) : : OXIGEN 99 % DE PURESA, Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova : : ACETILEN DISSOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova : : FERRO MANGANES i FERRO SILICI : : SOCARRIMAT i SECAT de fils i peces seda. cotó i altres teixits : : CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica : : GENERADORS, BUFADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

PRESSUPOSTOS, ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS GRATIS

L'eficàcia de la publicitat en el F. C. METROPOLITA de Barcelona, la demostra el fet que és el mitjà de propaganda utilitzat per les Cases més importants de tots els rams.

Concessionària exclusiva:

AGA

(Secció Metro Transversal i enllaç Ferrocarril del Nord)

Pelai, 62, 1.r, 2.a - Telèfon 15300 BARCELONA

Carrer de Tarragona, 7, 2. MADRID

La Publicitat

Publica la informació més completa, tant internacional com peninsular i local

Comentaris i col·laboració de les millors signatures

Gràfics d'actualitat

Llegiu-la avui i cada dia

Suscriviu-vos a **MIRADOR**

Corts Catalanes, 589 - BARCELONA

BUTLLETI DE SUBSCRIPCIO

El Sr. .....

que viu a .....

carrer ..... *n.º* ..... *es subscriu a* **MIRADOR**

vel preu fixat de **3'50 ptes.** *trimestre.*

..... *de* ..... *de 193*...

Signatura

IMPRESOS COSTA
Nou de la Rambla, 45
BARCELONA

(c) Ministerio de Cultura 2006